

Tribuna școlii

Revistă editată de
Ministerul Educației și Învățămîntului
și Uniunea Sindicatelor
din Învățămînt, Știință, Cultură,
Poligrafie, Presă și Edituri

ANUL XIII (XXXIV) Nr. 294 (1 380)

Simbătă 20 decembrie 1986

8 pagini - 2,50 lei

UNITATEA, LIBERTATEA, PACEA, IDEALURI MILENARE ALE POPOULUI NOSTRU

De-a lungul veacurilor, poporul român a dus o permanentă luptă pentru unitate. O luptă impusă de faptul că teritoriul, așa de armonios construit, și poporul, atât de unitar prin geneză, limbă, ocupații, credințe și aspirații, au fost prea îndelungă vreme victimele unor cuceriri și segmentări silnice. Pe trupul pământului românesc săbii străine: tătare, polone, otomane, austriece, maghiare, au tras, cu sînge, hotare nefirești, pe care poporul, iubitor de viață comună, frățească, nu le-a recunoscut niciodată, și, adesea, a reluat lupta, în diverse forme, pentru îndepărtarea lor. Bărbați iubitori de libertate și dreptate, inspirați și luminați de adevărul măreței și vitalei idei de unitate românească: Mircea sau Ștefan cel Mare, Iancu de Hunedoara sau Mihai Viteazul au intrat în panteonul național ca modele și simboluri ale luptei și jertfei pentru ștergerea hotarelor scrijelite barbar pe pământul patriei române. Genial a sintetizat Nicolae Bălcescu acest mare adevăr istoric: „Unitatea națională fu visarea iubită a voievozilor noștri cei viteji, a tuturor bărbaților cei mari, care intră pară în sine individualitatea și cugetarea poporului spre a o manifesta lumii. Pentru dînsa ei trăiră, munciră, suferiră și muriră. Aceea ce voievozii noștri cei mari, cu vitejia lor, n-au putut, poporul armat și întărit de un principiu o va face”. Unitatea națiunii, peste și în pofida hotarelor silnice, s-a menținut și valorificat prin fapte zilnice ca, de pildă, transhumanta păstorilor, cu pendularea lor sezonieră din munte în șes. În pasul turmelor, au mers doina și balada și conștiința că în tot acest spațiu rotund viețuiește același neam de oameni, care-și face casele în același stil, poartă straie impodobite cu motive similare, practică aceleași obiceiuri la momentele nodale ale trăirii: naștere, nuntă, moarte.

O altă formă a luptei pentru unitate s-a exprimat eroic prin lupta comună cu spada, împotriva primejdiei externe.

Politica lui Mircea, Iancu sau Ștefan, tustrei căutători de mijloace și căi de alianțe împotriva coterpișilor tătaro-otomane, se înscriu ca încercări precursoare în realizarea unirii. Ele au pregătit marea și neuitatul fapt de la 1600, cînd Mihai Viteazul s-a putut numi conducător și stăpîn al întregului teritoriu și popor român. Deși a durat doar o frîntură de timp, această Unire a intrat în istorie ca o zare de lumină, care a trezit, a fertilizat și întărit conștiința națională, concretizată în ideea că unitatea de cuget și simțiri este o forță care poate înfăptui unitatea politică și administrativă, biruind cele mai grele, mai incredibile potrivnicii.

În lupta pentru Unirea românească, rol mare a jucat și limba română, împreună cu slujitorii ei, adică poporul însuși și poezii fărurii de frumuseți. Perfect unitară, din Maramureș în Dunăre și din Banat în Dunăre, cîntată în doină și baladă, folosită în negotul dintre diferite centre ale pământului românesc, vorba românească, aidoma unui nebiruit Făt-Frumos, a sărit peste hotarele impuse de dușmani și a cultivat, a forțat, cu invincibila ei putere științifică, artistică și culturală, conștiința originii comune, a frățietății, expunînd-o documentat și răspicat în fața lumii. De asemenea, cartea și școala au fost instrumente și arme de luptă pentru unirea românilor. De la tipărișurile lui Coresi pînă la „Carlaam de învățătură” a lui Varlaam, cartea cultă a fost, simultan cu literatura populară, firul de aur care a unit conștiința națională cu arta literară. Și de-aici, la scrierile cronicarilor, la lucrările de filologie și istorie ale iluminiștilor transilvăneni și la poezii și prozatorii primei jumătăți a secolului al XIX-lea, pînă la presa și scriitorii care au pregătit ideologic spiritele pentru revoluția din 1848, pentru Unirea din 1859 și pentru cucerirea independenței la 1877, știința și literatura română s-au afirmat ca niște deosebit de harnice și eficiente luptătoare pentru Unire, slujind dreptatea, libertatea, progresul și adevărul. Școala și-a avut aici rolul ei major. Prin munca entuziastă a cărturarilor transilvăneni din veacul al XVIII-lea, harnici scormonitori ai istoriei și cercetători ai originii poporului și limbii române, prin demontamentul a zeci de generații de dascăli, s-a fortificat conștiința națională. Din Blaj și din Sibiu au plecat sute și sute de slujitori ai școlii și ai științei care, începînd cu Gheorghe Lazăr, au reînsoțit și revoluționat învățămîntul românesc, conștienți de valoarea și unitatea lui, ca expresie ideatică a unității neamului.

Spre deosebire de italieni sau germani, Unirea din 1859, primul pas spre marea și desăvîrșita Unire, românii au înfăptuit-o fără vărsare de sînge. Cuza, Kogălniceanu, Alecsandri, Costache Negri, au luptat cu armele inteligenței, ale diplomației, ale dreptății, ale adevărului, ale științei de a folosi, cu dibăcie, împrejurările și conflictele între forțele contrare care, fiecare în felul ei, urmărea să ne țină în jug. Independența însă a trebuit s-o plătim cu belșug de sînge. Eliberați de vasalitatea otomană, noi, românii, ne-am putut concentra toate energiile fizice și morale spre mărețul pisc al desăvîrșirii unității naționale. Și unicul gînd în politică și economie, în știință și artă, în educație și cultură, a fîntat tot spre Unirea cea mare. Asociațiile culturale ca „Astra” din Sibiu sau „Liga Culturală” din București au dus, în toată această frămîntată etapă, o intensă propagandă politică, luptînd curajos împotriva persecuțiilor și discriminărilor naționale, întreprinse sistematic de guvernele chezarocrăiești. Memorandumul transilvănenilor din 1892 și răsunătorul proces care a urmat la Cluj au fost tot forme ale luptei pentru desăvîrșirea unirii românilor. Toți oamenii de seamă din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, de pe întreg spațiul românesc, au luptat pentru același înalt și vital ideal: unirea tuturor românilor. Pentru împlinirea lui, a trebuit să intrăm, în 1916, în primul război mondial, ca să ne aducem, prin victoriile de la Oituz, Mărăști și Mărășești, contribuția eroică la doborîrea Imperiului Austro-Ungar, la eliberarea celor peste zece națiuni subjugate și să păstrăm un colț de Românie, unde să fluture liber tricolorul, pentru ca, la momentul potrivit, în jurul lui să se adune toți frații. În vremea aceasta, transilvănenii au pregătit și desfășurat, în condiții eroice, marea și revoluționara adunare românească de la 1 Decembrie 1918, la Alba Iulia. Aici și atunci, prin reprezentanții întregului popor, s-a pecetluit marea Unire, pentru eternitate. Unirea tuturor românilor a venit ca o împlinire, a legilor istoriei, ca o poruncă a vieții. Dar ca această mult visată Unire să se poată realiza, a fost nevoie de o luptă îndelungată, îndirjită și eroică, plină de jertfe, de-a lungul întregii noastre istorii, luptă în care, erou și martir, s-a afirmat poporul român, în întregimea lui, din hotar în hotar și din veac în veac.

Ideea de unire nu s-a stins, n-a apus odată cu mărețea-i împlinire. Ea luminează, însufletind conștiințele, în toate marile realizări ale epocii noastre socialiste, în care ne creștem și ne educăm generațiile în spiritul dragostei de țară, de partid, de indestructibilă solidaritate românească, de colaborare în lupta pentru apărarea păcii.

DUMITRU ALMAȘ

VOINȚA DE PACE A ÎNTREGII NAȚIUNI

Noțiunea de Pace exprimă imbinarea ideală a unor inestimabile valori care sînt libertatea, independența, eliberarea de sub asuprirea străină, emanciparea individualității umane, eliminarea discriminării rasiale și culturale, înfăptuirea apartenenței la marea familie a omenirii care împarte aceeași locuință comună, TERRA, nutrimd aceleași vise de dreptate și lumină.

Înfăptuirea în practică a valorilor amintite constituie însă mai mult decît ceea ce, în mod schematic, se înțelege prin pace — și anume, starea de nerăzboi — intrucît însuși procesul realizării acestor valori alcătuiește sfera dinamică a noțiunii de pace, determinînd atitudinea activă față de ea, ca o condiție sine qua non a afirmării plene a adevărului ei conținut. Or, tocmai al procesul realizării acestor valori au și trebuie să aibă o contribuție definitorie intelectualii lumii contemporane, oamenii de cultură, profesorii și scriitorii, toți cei care prin arta lor sau prin puterea cuvîntului transmis, se adresează sușletelor, sentimentelor, convingerilor oamenilor, tinerilor, indiferent de apartenența lor filosofică, politică, religioasă, tuturor celor ce luptă pentru a face din izbînda cauzei păcii, pe continentul nostru și în lumea întreagă, condiția vitală a propășirii omului, a înfloririi personalității sale, a atingerii plenitudinii existențiale.

Putem afirma că n-a fost acțiune de anvergură în spiritul Păcii care să nu fi avut drept una din forțele ei motrice con-

tribuția directă a creatorilor de valori spirituale ai lumii contemporane.

Adevăratele valori spirituale sînt expresia gîndirii, talentului și personalității popoarelor, materializarea capacității și geniului lor creator, a idealurilor de pace și înțelegere. Oamenii de cultură, slujitorii școlii, alături de generațiile pe care le formează, sînt bine că numai contribuind la schimbul unor reale valori pot ajuta popoarele să se cunoască mai bine, să se stimeze mai mult, să-și dezvolte conștiința răspunderii comune pentru salvagardarea roadelor muncii generațiilor de ieri și de azi, a destinului omenirii, a idealurilor ei de viitor. Amplificînd colaborarea pe plan internațional, asigurînd accesul deplin al tuturor oamenilor la cuceririle culturale înaintate, la informația menită să unească și nu să dezbină, înseamnă a stimula propria creație a fiecărui popor, îmbogățind totodată patrimoniul civilizației universale.

Sub semnul umanismului revoluționar, omul de cultură, creatorul de valori spirituale din România, omul de la catedră, caută cu vocea sa puternică, sctea sa de viață, energia sa spirituală, încrederea în viitor, să se facă auzite în corul iubitorilor de adevăr ai planetei noastre, atât de greu încercate. El poate astfel iniția, prin opera sa, drumul umanității spre culmile visate și dintre care cea mai înaltă se află sub lumina solară a păcii universale.

Acad. ALEXANDRU BALACI

„PATRIA NOASTRĂ DE CUVINTE” — LIMBA ROMÂNĂ

Vorbirea, limbajul au fost create de om pentru oameni și pentru omenire: să muncească, să lege cu sensuri existența, să zidească în cuvînt, pentru nemoarte, ceea ce omul a reușit să facă, și, mai ales, năzuiește să împlinească.

Vorbim ca să exprimăm ceva, să comunicăm deci ceva celui de-aproape sau de cine știe unde, ori de cine știe cînd, ceva din cite pot fi spuse despre cuprinsul existenței, ajunse aproape de necuprins.

Și, pentru aceasta, învățăm de la mamele care ne-au adus pe lume, de la cei ce ne-au aprins zîmbetul și ne-au clădit casa caldă a zilelor, și-a anilor, și-a destinului, din regulile din cărți și din cartea tuturor regulilor bune — școala și, în sens mai cuprinzător, viața! Învățăm și ne trudim să dovedim că am învățat. Reușitele nu sînt puține. Dar și poticnelile se-aud, ori se văd la fiecare pas!

Multiplele preocupări, prezente pe toate treptele de învățămînt și, mai larg, pe „băncile” de studiu ale întregii vieți, de a realiza, cum se cuvine, îndemnul sacru din „testamentul” Văcărescului cu privire la „creșterea limbii românești” — care, în contextul actual, s-ar traduce prin însușirea și folosirea corectă a limbii naționale, păstrarea nealterată a frumuseților și armoniilor ei, ca și prin însușirea cel puțin a marilor valori ale literaturii, în care se află transfigurată în cuvînt, cu contur de efigie nepieritoare, esența ființei neamului, privită în devenirea ei prin curgerea anilor, a veacurilor — stau mărturie pentru eforturile ce se fac spre a se ajunge la

acea stare de sărbătoare ce ne-ar da dreptul să rostim, odată cu poetul Nichita Stănescu, marile adevăr (din a cărui haină noi am schimbat un singur cuvînt): „A vorbi în limba română este ca o duminică...”

A ridica pe copiii noștri, pe elevii noștri la înălțimea înțelegerii, înțelepciunii și frumuseții acestui gînd și a-i determina, mai ales, să facă din ființa lor un leagăn de lumină pentru scrierea și rostirea frumoasă, curată și limpede a limbii române, constituie, pentru toți slujitorii școlii, o profundă îndatorire patriotică, pentru a cărei împlinire nici o strădanie nu este prea mare. Căci limba română este viața noastră, este sușletul nostru cu oglinzi fermecate în lumina cărora se vede chipul cel mîndru și încercat al țării, al poporului. Și cine se poate lipsi, cu de la sine putere, prin proprie voință și decizie, de „viața” sa, de „sușletul” său — parte a lumii, căreia-i făurește clipe de demnități, de frumusețe și de... veșnicie — EA, limba?... Si aceasta în condițiile în care total din jur, pornind de la legi și documente de partid, de la programe de învățămînt și manuale și pînă la vorbele calde ale miilor și miilor de dascăli, îndeamnă la o atitudine firească și necesară...

Drumul spre contopirea deplină cu „patria noastră de cuvinte” a tuturor celor ce reprezintă ziua de miine a patriei trebuie să fie neapărat doar un drum de izbinzi!

GEORGE ȘOVU

Bucuriile vacanței de iarnă

CU PRILEJUL CELEI DE A 39-A ANIVERSĂRI A PROCLAMĂRII REPUBLICII ȘI AL ANULUI NOU, 1987, REDACȚIA REVISTEI „TRIBUNA ȘCOLII” UREAZĂ CITITORILOR ȘI COLABORATORILOR NOI SUCESE ÎN ACTIVITATE, SĂNĂTATE ȘI FERICIRE!

ÎN SCOPUL PERFECTIONĂRII ACTIVITĂȚII EDUCATIVE

Pentru a îndeplini sarcinile privind educarea comunistă a elevilor, ce revin școlilor, cadrelor didactice, din documentele Congresului al XIII-lea al partidului, din Cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la deschiderea acestui an de învățământ, precum și din Cuvântarea tovarășei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu la Plenara Consiliului Național al Științei și Învățământului, Ministerul Educației și Învățământului a inițiat, pentru anul școlar în curs, un sistem metodologic de perfecționare pe problemele muncii educative pentru cadrele din învățământul preuniversitar. Aceste măsuri, înscrise în „Metodologia organizării și desfășurării activității de perfecționare a pregătirii personalului didactic” vizează atât activitatea de informare științifică în domeniul muncii educative și de perfecționare metodică la locul de muncă al fiecărui cadru didactic, cât și acțiunile special organizate în acest scop, la nivel județean.

Între acestea, o primă activitate se referă la acțiunea pe teme educative ce se va desfășura, pe grupe de 40-60 persoane (grupele de profesori vor cuprinde toate specialitățile), pe centre și categorii de cadre didactice, în toate județele, timp de 2-3 zile, în această vacanță de iarnă.

În fiecare județ, se va organiza o întîlnire în plen unde se va prezenta un referat-analiză, elaborat de inspectoratul

școlar, privind activitatea desfășurată de conducerea unităților de învățământ și de către cadrele didactice, pentru creșterea eficienței formativ-politice a procesului de învățământ, în lumina sarcinilor reieșite din documentele Congresului al XIII-lea al partidului, din orientările tovarășului Nicolae Ceaușescu la deschiderea noului an de învățământ, precum și din cuvântarea tovarășei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu, la Plenara Consiliului Național al Științei și Învățământului.

În cadrul activităților pe grupe se vor dezbate, cu prioritate, aspecte privind educarea preșcolară și elevilor în spirit patriotic revoluționar, creșterea eficienței formativ-politice a tuturor disciplinelor de învățământ și a activităților politico-educative inițiate, modalitățile de stimulare a creativității elevilor, organizarea și conținutul orelor de informare politică și ale activității de dirigiență, în vederea formării conștiinței socialiste, revoluționare a tinerei generații.

În cadrul programului acestei acțiuni se va include și o expunere privind colaborarea școlii cu organizațiile de copii și tineret, sarcinile ce revin cadrelor didactice în sprijinirea activității acestor organizații.

M. ROBEA

UN FRUCTUOS SCHIMB DE EXPERIENȚĂ ÎNTRE LICEELE PEDAGOGICE

În zilele de 4 și 5 decembrie a.c., la Liceul Pedagogic „Ștefan cel Mare” din Bacău, a avut loc consfătuirea anuală și schimbul de experiență al liceelor pedagogice. Au participat directorii tuturor unităților de învățământ care pregătesc învățători și educatoare, profesori de limba și literatura română, pedagogie-psihologie și matematică, inspectori școlari, cadre didactice de la catedrele de pedagogie ale universităților din București, Iași, Timișoara.

În deschiderea consfătuirii, tovarăsa **Natalia Jipa**, secretar al Comitetului Județean Bacău al P.C.R., a vorbit despre realizările și perspectivele dezvoltării economico-sociale a județului Bacău. În cadrul materialelor prezentate, al dezbaterilor și al activităților desfășurate, s-au desprins sarcinile ce revin liceelor pedagogice din hotărârile Plenarei Consiliului Național al Științei și Învățământului.

Cu prilejul unui util schimb de experiență, participanții au asistat apoi la lecții realizate la școala de aplicație de către elevii clasei a XII-a — învățători, precum și la lecții realizate de profesorii liceului gazdă cu elevii din clasele IX—XI.

În continuare, **prof. dr. Constanța Bărboi**, director adjunct în Ministerul Educației și Învățământului, a vorbit despre unele aspecte privind activitatea desfășurată de liceele pedagogice pentru ridicarea calității pregătirii învățătorilor, trecînd în revistă, cu multe exemple concrete, rezultatele înregistrate în anul școlar trecut și preocupările actuale ale liceelor de acest profil.

Cu interes a fost audiată expunerea **prof. univ. dr. George Văideanu** de la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, cu tema „Învățământul primar în perspectiva educației permanente”.

În partea a doua a consfătuirii, au avut loc ample dezbateri pe secțiuni: limba și literatura română, pedagogie-psihologie și matematică, prilej cu care s-a realizat un fructuos schimb de opinii și de experiență, privind aplicarea programelor școlare la disciplinele respective și s-au făcut propuneri pentru îmbunătățirea, în continuare, a procesului instructiv-educativ.

În încheierea lucrărilor au fost desprinse direcțiile de acțiune pe perioada următoare și îndatoririle care revin liceelor pedagogice și cadrelor didactice din aceste unități de învățământ în vederea transunerii în viață a orientărilor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu în domeniul pregătirii cadrelor, al formării omului nou.

Pe parcursul celor două zile, participanții au avut ocazia să cunoască îndeaproape și să aprecieze elogios activitatea care se desfășoară în Liceul Pedagogic „Ștefan cel Mare” din Bacău, să viziteze alte unități de învățământ din municipiu și județ și să asiste la un frumos spectacol cu tema „Ani de lumină, ani de pace”, realizat de formațiile artistice ale liceului gazdă.

AL. I. VLADIMIR

Sesiune de comunicări metodic-științifice

Recent, potrivit planului său de activitate, Societatea de Științe Matematice din R.S. România, în colaborare cu Inspectoratul Școlar al Municipiului București, a organizat, la Liceul Industrial „Matei Basarab” din Capitală, o sesiune metodic-științifică pentru profesorii de matematică. În programul acțiunii au fost înscrise 65 de lucrări, avînd ca autori cadre didactice. În plen, au fost prezentate comunicările: „O soluție unitară în rezolvarea unor probleme date la concursuri” (conf. dr. I. D. Ion); „Interferențe ale geometriei cu celelalte discipline matematice” (prof. Olimpia Popescu, inspector școlar la Inspectoratul Școlar al Județului Prahova); „Considerații privind predarea matematicii în liceu” (lector dr. Gh. Sirețchi); „Despre predarea geo-

metriei în gimnaziu și liceu” (lector dr. D. Smaranda) și „A doua teoremă a lui Legendre — Sacheri” (prof. Al. Popescu-Zorica). În continuare, lucrările acestui schimb de experiență s-au desfășurat pe secții: geometrie (lucrări conduse de lector dr. D. Smaranda, de la Facultatea de Matematică din cadrul Universității din București și de prof. M. Tena, de la Liceul de Matematică-Fizică Nr. 4 din Capitală) și algebră, analiză și informatică (lucrări conduse de lector dr. Gh. Sirețchi, de la Facultatea de Matematică a Universității din București).

Dr. BUCUR B. IONESCU
secretar responsabil al Societății de Științe Matematice din R.S. România

Semnificațiile tricolorului și ale stemei, pentru preșcolari

Activitatea moral-politică și patriotică cu tema: „Tricolorul”, desfășurată la grupa mare, a urmărit înțelegerea de către copii a semnificației celor trei culori ale steagului românesc, trezirea sentimentelor de dragoste și respect față de drapelul, stropit cu singele vărsat de eroi, spre a avea lanuri de grîne aurii, sub albastrul senin al cerului — ce reprezintă patria noastră iubită, liberă și înfloritoare — precum și realizarea practică, prin mai multe mijloace și procedee artistico-plastice, de către copii, a stegulețelor tricolore.

După ce preșcolarii au observat drapelul, primind explicații asupra semnifica-

ției fiecărei culori, le-am expus, sub forma unei narațiuni, istoricul propriu-zis al tricolorului românesc, adaptat, de noi, pentru grupa de copii, după povestirea scriitorului Dumitru Almaș. Expunerea am realizat-o pe un fond muzical adecvat, fapt ce i-a determinat pe copii să asculte cu mai multă atenție, să fie sensibilizați afectiv, să trăiască puternice sentimente patriotice.

În partea a doua a activității, ținînd cont de faptul că se apropie ziua cînd întreaga grădiniță, împreună cu școala din apropiere, vor pregăti un montaj literar-coregrafic dedicat Zilei Republicii, le-am sugerat copiilor să confecționeze

multe stegulețe tricolore, pentru acest eveniment. Astfel, pentru copiii mai îndemnați am pregătit coli de desen, acuarele și pensule, dîndu-le indicația de a realiza cît mai corect citeva steaguri tricolore. Copiii mai puțin îndemnați au primit betisoare, avînd sarcina să le lipească la cite un steag din hirtie sau din pinză, iar cei cu un ritm mai lent de lucru au primit steme decupate, pe care să le lipească pe culoarea galbenă a tricolorului primit.

Copiii au executat corect și la timp sarcinile primite, fiecare așezîndu-și în locul indicat (raftul unei etajere) stegulețul, pregătit astfel pentru a fi folosit în cadrul acțiunilor cu caracter patriotic programate.

Tot astfel, în activitatea de observare „Stema țării” desfășurată cu grupa mare, am urmărit antrenarea tuturor copiilor, solicitîndu-i să denumească elementele componente ale stemei Republicii Socialiste România, să explice importanța ci-

torva elemente, pentru ca, în final, completîndu-se răspunsurile primite, copiii să ajungă să interpreteze și să înțeleagă valoarea de simbol a stemei.

În partea a doua a activității, preșcolarii au primit următoarele sarcini: să coloreze elementele stemei, să constituie stema din bucăți decupate, să realizeze în colectiv o stemă. Activitatea s-a încheiat cu audierea textului poeziei „Stema țării” de Mihai Beniuc, înregistrat pe bandă de magnetofon.

Aceste activități au constituit o bună premisă pentru formarea la copii a sentimentelor de mîndrie patriotică, pentru apartenența lor la o țară ale cărei însenme, înscrise în Drapelul și Stema patriei, vorbesc despre frumusețile și bogățiile ei, despre trecutul ei glorios și despre prezentul ei liber și demn.

Edue. FLORICA GÎRLEANU
Grădinița Nr. 228 din București

FESTIVALUL NAȚIONAL „CÎNTAREA ROMÂNIEI”

Ediția a VI-a, etapa de masă

Expresie elocventă a democratismului culturii noastre socialiste, Festivalul național „Cîntarea României”, inițiată generoasă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, își validează, ediție de ediție, viabilitatea, capacitatea de puternică emulație în rîndul oamenilor muncii din țara noastră, al tineretului, de punere în valoare a talentelor autentice, dornice să se afirme pe planul culturii, al artei, al științei, ca o completare firească a pregătirii lor profesionale.

Desfășurat sub semnul înalțelor exigențe formulate de către tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea rostită cu prilejul deschiderii actualului an de învățământ privind necesitatea manifestării plene a spiritului revoluționar în toate domeniile de activitate, participarea elevilor la etapa de masă a celei de a VI-a ediții a Festivalului național „Cîntarea României” a marcat evidente creșteri calitative. Educarea tinerei generații în spiritul dragostei față de patrie, partid și popor, al atitudinii înaintate față de muncă și învățatură, stimularea creației științifice, tehnice și artistice, a spiritului creator și a talentelor, permanentizarea activității de creație tehnico-științifică și cultural-artistică din fiecare unitate de învățământ, ridicarea nivelului de pregătire profesională și politică, se circumscriu obiectivului principal al școlii privind formarea tinerei generații în spiritul înalțelor idealuri și valori comuniste, patriotice, revoluționare, implicării acesteia în amplul proces de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Cultivarea în rîndul copiilor și elevilor a înalțelor idealuri revoluționare, a dragostei și devotamentului față de patrie, partid și popor, față de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cîntorul învățămîntului românesc modern, față de tovarăsa academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu, prin a cărei grijă părintească sint asigurate minunate condiții de muncă și viață întregului nostru tineret, constituie principalele coordonate ale amplor acțiuni politico-educative inițiate în toate unitățile de învățământ de pe cuprinsul patriei.

Educarea prin muncă și pentru muncă a tinerei generații își găsește în mod fericit reflectarea în obiectivele Festivalului național „Cîntarea României” privind cuprinderea și participarea largă a tinerei generații la activitatea de inițiere și de creație tehnico-științifică. Urmărindu-se formarea unui sistem unitar de cunoștințe științifice și tehnice, a unor deprinderi practice, dezvoltarea capacității creatoare,

a respectului și pasiunii pentru muncă, inspectoratele școlare județene și al municipiului București, conducerea unităților de învățământ, în colaborare cu organizațiile de copii și tineret, acționează în mod unitar și cu eficiență sporită pentru creșterea numărului și ridicarea calității activității cercurilor pe discipline de învățământ, științifice și tehnice din școli. Preocuparea elevilor din învățămîntul gimnazial și liceal pentru activitățile de informare și documentare, de cercetare științifică, integrarea lor cu eficiență sporită în activitatea unităților productive, de cercetare, proiectare este tot mai intensă datorită și antrenării acestora în diversele activități organizate în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”.

Activitățile cultural-educative, concursurile, expozițiile de artă, recitalurile și seriile de poezie, serbările școlare ș.a. au atras și în această ediție un număr tot mai mare de participanți care au prezentat o mare varietate de programe de înalt conținut artistic. (concursul coral „Florile Bărăganului” — Brăila; concursul de creație literar-plastică „Comori de vatră strămoșească” — Iași; concursul folcloric „Pe fir de baladă” — Gorj).

S-au înregistrat progrese și în ceea ce privește nivelul artistic al interpretării și creației elevilor, progrese determinate de atenția pe care conducerea unităților de învățământ au acordat-o îndrumării de specialitate, antrenării formațiilor în spectacole cu stagii permanente și valorificării tradițiilor locale.

Sarcinile noi și exigențele sporite puse în fața tineretului de către conducerea de partid ne obligă să abordăm, cu o și mai mare exigență, ediția actuală a festivalului. În acest sens, la nivel central, a fost elaborat și se va pune în aplicare un plan complex de măsuri pentru stimularea mișcării artistice de amatori, ce va avea în vedere, între altele, organizarea de manifestări cultural-educative sub semnul marcării a 40 de ani de la proclamarea Republicii.

În spiritul documentelor Congresului al XIII-lea al partidului trebuie să depunem toate eforturile pentru permanentizarea manifestărilor cultural-educative de calitate, pentru creșterea contribuției întregii activități cultural-artistice organizate sub semnul acestei prestigioase manifestări, la educarea comunistă, revoluționară a tinerei generații.

Prof. ADRIAN JIGA
Inspector principal de specialitate în Ministerul Educației și Învățământului

Almanahuri pentru părinți și copii

De o certă valoare informativă, educativă și cu o prezentare grafică de ținută, „Almanahul părinților” din acest an, editat de „Revista de pedagogie”, beneficiază de semnături prestigioase precum: acad. Radu Voinea, acad. Ștefan Pascu, acad. Nichifor Ceapoiu, conf. univ. dr. Ion Drăgan, prof. univ. dr. Vasile Bunescu, prof. univ. dr. Dumitru Salade, lector-univ. Nicolae Oprescu, prof. dr. Pavel Petroman, conf. dr. Doina Vintilescu, prof. dr. Constantin Preda, conf. univ. dr. Steliana Năstăsescu-Cruceru.

Redacția revistelor pentru copii a editat, în acest an, două almanahuri deosebit de atractive pentru copiii de toate vîrstele: „Cutezători” (îngrijit de revista cu același nume) și „Șoimii patriei” (sub îngrijirea revistelor „Luminița” — „Șoimii patriei”), acesta din urmă constituind, de fapt, o premieră pentru micii săi cititori.

Prin rubrici incitante, însoțite de o frumoasă prezentare grafică și o ilustrație expresivă, almanahurile oferă un bogat material instructiv-educativ, din cele mai diverse și actuale domenii ale cunoașterii — știință, tehnică, literatură, pagini consacrate educației patriotice, sanitare, rutiere, pagini de umor, jocuri de inteligență și multe altele, respectînd, firește, particularitățile psihologice ale vîrstelor cărora li se adresează.

DOINA STERESCU

Acțiune cu puternică încărcătură emoțională

Cercul de geografie al elevilor Școlii Nr. 122 din București a avut, în această lună, o temă mai puțin obișnuită, prilejuită de întîlnirea cu prima femeie din țara noastră care a escaladat Himalaia: **Taina Dușescu — Coliban**. Prin intermediul diapozitivelor, peste 200 de elevi au fost martori oculari ai întregii ascensiuni. Acțiunea, cu o bogată paletă de obiective

informative, a avut, totodată, o puternică încărcătură emoțională, care a culminat cu momentul în care, pe ecran, a apărut imaginea ce reproducea momentul implantării drapelului nostru tricolor de către o româncă.

Participanții au înțeles că dorința de cunoaștere, dirzenie, pasiunea, puterea de sacrificiu și mîndria patriotică sint calități ce i-au caracterizat pe participanții la expediție și le-au asigurat reușita într-o asemenea acțiune temerară.

Prof. ZOE MURGOCI
directoarea Școlii Nr. 122 din București

ORIENTARE ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ

Aptitudini și aspirații corelate cu
necesarul de forță de muncă

În condițiile unei economii dinamice și marcate puternic de progresul tehnic contemporan, așa cum este economia țării noastre, activitatea de orientare școlară și profesională a elevilor devine sarcină prioritară a școlii care — potrivit documentelor programatice ale Partidului Comunist Român — trebuie să aibă o finalitate socială, să asigure pregătirea multilaterală a tineretului pentru muncă și viață, pentru o activitate utilă, în conformitate cu aptitudinile și aspirațiile acestora, dar și cu nevoile reale de forță de muncă ale societății. În aceste condiții, chemarea adresată tineretului de secretarul general al partidului și președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Marea Adunare populară din Capitală, cu prilejul deschiderii anului școlar 1986—1987, de a „impleți strîns învățămîntul cu activitatea de cercetare, dar mai cu seamă cu producția” dobîndește astăzi valențe și semnificații noi. „Trebuie să nu uităm nici un moment — sublinia cu deplină îndreptățire tovarășul Nicolae Ceaușescu — că făurim o societate a muncii libere, în care, în procesul diviziunii socialiste a muncii fiecare trebuie să-și aducă contribuția activă la dezvoltarea materială și spirituală a patriei noastre. Numai prin muncă — înțelegem prin această complexitate a muncii materiale, fizice și intelectuale, ca un tot unitar, dialectic — vom asigura și formarea unui bun specialist și muncitor pentru toate domeniile de activitate, vom asigura adevărați conducători ai industriei, ai economiei, ai României socialiste și comuniste.” Este și motivul pentru care considerăm că prima condiție a unei activități eficiente de orientare școlară și profesională o constituie modul corect în care aceasta e concepută, organizată, desfășurată, evaluată și finalizată de către cadrele didactice — de conducere și predare, din sistemul de control și îndrumare — precum și cunoașterea conținutului și metodologiei specifice acestei activități cu mari implicații pentru individ și pentru societate.

Necesitatea orientării școlare și profesionale decurge, mai cu seamă, din faptul că între aptitudinile, aspirațiile și interesele tineretului școlar, pe de o parte, și cerințele societății, ale profesorilor, pe de altă parte, nu există o concordanță deplină, unele profesii fiind mai tentante chiar și pentru acei tineri care nu satisfac cerințele exercitării acestor profesii. Rostul orientării școlare și profesionale este tocmai acela de a realiza, prin metode educative de convingere, o armonizare cât mai deplină între inclinațiile, aptitudinile, aspirațiile, interesele elevului, dorințele familiei, și cerințele societății în scopul integrării sociale a tineretului,

care să aducă atât satisfacții pe plan individual, cât și eficiență maximă pentru colectivitate.

Principalele obiective ale activității de orientare școlară și profesională ar putea fi structurate astfel: cunoașterea multilaterală a elevilor; asigurarea condițiilor necesare evidențierii și punerii în valoare a inclinațiilor și aptitudinilor lor; educarea dragostei și respectului față de muncă în general și cu deosebire față de acela care produce bunuri materiale; formarea unei motivații superioare în muncă și în alegerea profesiei; familiarizarea elevilor cu lumea muncii și a profesilor, cu acele meserii de care societatea are mai multă nevoie la un moment dat; inițierea lor asupra principalelor aspecte ale profesiilor către care înclină elevii, asupra eticii și deontologiei acestora; cultivarea interesului profesional și atașamentului față de profesia aleasă; dezvoltarea capacității de autoinstruire, autoperfecționare și de adaptare continuă la schimbările care au loc în lumea profesiilor și în cadrul fiecărei profesii. Orientarea școlară și profesională începe deci prin stimularea timpurie (chiar de la grădiniță) a interesului pentru muncă și pentru lumea profesiilor, continuând printr-un ansamblu de acțiuni educative, pînă la cristalizarea opțiunii profesionale, și se încheie cu integrarea optimă a elevilor într-o activitate socială utilă în concordanță cu profesia pentru care au optat. Factorii care contribuie la realizarea orientării școlare și profesionale sînt școala, familia, organizațiile de copii și tineret, comitetele cetățenești de părinți, unitățile socialiste beneficiare ale forței de muncă, instituțiile de cultură, personalul medical, mass-media etc., fiecare acționînd cu metode, cu forme și mijloace specifice pentru realizarea obiectivelor menționate mai sus. Deosebit de importantă este însă acțiunea coordonată, convergentă a tuturor acestor factori și unitate lor de cerințe. În această constelație de influențe educative, școala deține rolul cel mai important.

Pentru realizarea practică a măsurilor și acțiunilor de orientare școlară și profesională, la nivelul unităților de învățămînt s-au constituit comisii speciale (colective de lucru) alcătuite din director sau director adjunct, îndrumătorul U.T.C., comandantul-instructor al unității de pionieri, președintele comitetului cetățenești de părinți sau un vicepreședinte, învățătorii (de regulă responsabili comisiilor metodice), diriginți, maștrii-instructori, reprezentanți ai întreprinderii patronatoare, medicul școlar. Rolul directorului de școală este acela de a îndruma și controla, de a evalua eficienta

practică a acțiunilor. El trebuie să se preocupe (solicitînd în acest scop și sprijinul organelor locale de partid și de stat) de a găsi forme cât mai variate și mai interesante de contact al elevilor cu producția, cu viața socială, de a diferenția și individualiza activitatea de orientare școlară și profesională. În caietele de asistență ale directorului și ale adjuncților săi, se regăsesc obiective specifice orientării școlare și profesionale, precum și consemnarea constatărilor făcute cu prilejul participării la lecții și la alte activități instructiv-educative.

Fără îndoială că, la nivelul Inspectoratului Școlar al Municipiului București, am urmărit să transpunem în practică principiile și modalitățile amintite mai înainte. Aplicînd reglementările referitoare la realizarea cadrului organizatoric, așa cum a fost el proiectat de către Ministerul Educației și Învățămîntului, în București funcționează o comisie municipală de orientare școlară și profesională, un laborator de specialitate pe Capitală și cabinete de orientare școlară și profesională la nivelul sectoarelor, precum și comisii pe școli. Colaborînd cu mai mulți factori, între care Comitetul Municipal al Organizației Uniunii Tineretului Comunist, Consiliul Municipal al Organizației Pionierilor, Comitetul cetățenești al părinților de la nivelul Capitalei, reprezentanți ai institutelor de cercetare, ai instituțiilor de învățămînt superior, redacția ziarului „Informația Bucureștiului”, sprijiniți de comitetele de partid ale sectoarelor, de Comisia Municipală de Orientare Școlară și Profesională din cadrul Inspectoratului Școlar și sub îndrumarea Comitetului Municipal de Partid, ne-am străduit să realizăm o activitate continuă care să vină în ajutorul comisiilor din școli, al elevilor și al părinților acestora. Am organizat, astfel, cicluri de expuneri, de dezbateri referitoare la dezvoltarea social-economică a sectoarelor Capitalei în prezent și în perspectivă (cu sprijinul reprezentanților comitetelor de partid ale sectoarelor), expunerea-dezbateri cu tema „Tendințe în orientarea școlară și profesională a elevilor din Capitală”, instruirea profesorilor diriginți ai claselor a VIII-a, a directorilor și a altor membri ai Comisiilor de orientare școlară și profesională în legătură cu conținutul acestei activități, dezbateri intitulate „Contribuția familiei la orientarea școlară și profesională a copiilor”, o dezbateri referitoare la „Educația prin muncă și pentru muncă a prescolarilor în perspectiva orientării școlare și profesionale”, consultații periodice acordate de specialiștii celor interesate în planificarea unor probleme ale domeniului de care ne ocupăm — părinți, elevi, cadre didactice — constăturii organizate, de asemenea, periodic, cu directorii de școli și licee, cu reprezentanți ai întreprinderilor din Capitală, ai organizațiilor de copii și tineret, în cadrul cărora se realizează o informare mai largă asupra diferitelor aspecte ale activității de orientare școlară și profesională. Pentru informarea și documentarea cadrelor didactice, a părinților și a elevilor au fost elaborate bibliografiile, s-au organizat vizionări de filme documentare. Comisia municipală se îngrijește de comunicarea în unitățile de învățămînt a rețelei școlare și a unităților din domeniul profesiilor și al meseriilor prioritare, a proiectului planului de școlarizare pentru anul în curs, a condițiilor de înscriere în treapta I și de admitere în treapta a II-a de liceu, ca și în școlile profesionale. În fiecare an se realizează pliante cu date și imagini din licee pentru a ajuta elevii și familiile lor în definiția opțiunilor.

Începînd din luna ianuarie a fost testat nivelul cunoștințelor elevilor claselor terminale din gimnaziu, treapta I și a II-a de liceu, prin lucrări de sondaj, de dificultate progresivă; lucrarea din trimestrul al III-lea a conținut probleme și exerciții de dificultate corespunzătoare probelor de verificare a cunoștințelor (la elevii claselor a VIII-a), lucrărilor de concurs (clasele a X-a), lucrărilor de bacalaureat (clasele a XII-a). Evaluarea rezultatelor testării a fost utilizată pe plan motivațional. S-au prezentat rezultatele atit elevilor cit și părinților lor, punîndu-i în situația de a-și aprecia șansele în cadrul unui concurs. În licee, duminică, s-au organizat ședințe de pregătire suplimentară pentru elevii claselor a VIII-a din școlile vecine unor licee, respectiv pentru clasele a X-a din propriile licee și din școlile cu clasele I—X apropiate. La sediul laboratorului municipal, la sediul cabinetelor teritoriale, la sediile școlilor cu clasele I—VIII (X) s-au așezat materiale de propagandă privind rețeaua liceelor și școlilor profesionale din municipiul București (pe sectoare): hărți ale sectoarelor care reflectă situația fiecărui liceu, respectiv școala profesională, micromonografiile profesionale; profilurile, meseriile fiecărui liceu într-o formă care prezintă și mijloacele de transport cu stații apropiate liceelor în vederea aprecierii posibilităților de deplasare de la domiciliile elevilor la liceu. Începînd din luna martie s-au organizat la licee și școli profesionale vizite ale elevilor (și ale părinților) din clasele terminale, în întreprinderile patronatoare. S-au vizitat ateliere, secții ale întreprinderilor, au fost expuse produse ale întreprinderilor și realizări ale elevilor în cadrul pregătirii în meserie; s-au prezentat liniile automatizate din cadrul întreprinderilor, realizările acestora și ale liceelor patronate, pe planul modernizării producției. Săptămînal, s-au organizat lectorate cu 3—4 clase de elevi, sub conducerea inspectorilor școlari, cu participarea diriginților, directorilor și reprezentanților întreprinderilor.

Ca urmare a măsurilor întreprinse s-au obținut următoarele rezultate: înscrierea elevilor a acoperit planul de școlarizare la liceu la toate profilurile și meseriile; planul de școlarizare a fost realizat, în licee, în proporție de 81,7 la sută în luna iunie (învățămîntul profesional și profesionalizant).

Conf. dr. IOAN JINGA
inspector școlar general al municipiului
București

(Continuare în pag. a 8-a)

Perfecționarea cadrelor didactice — cerință
a unui învățămînt revoluționar

În actualul stadiu de dezvoltare social-economică a patriei noastre, pe baza Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism, în fața școlii românești slau sarcini de mare răspundere privind transpunerea în practică a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al P.C.R., ale Congresului științei și învățămîntului. Așa cum subliniază secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea prilejuită de deschiderea actualului an școlar, învățămîntul nostru, factor esențial de pregătire a forței de muncă, de cultură și civilizație, „trebuie să se aple în primele rînduri ale luptei pentru nou, să fie un învățămînt revoluționar”. Un asemenea învățămînt se înfăptuiește numai prin aportul plinar al oamenilor școlii, înzestrați cu o înaltă conștiință politică, patriotică și profesională, continuu preocupați de calitatea și perfecționarea muncii lor.

În cuvîntarea rostită la Plenara Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu accentuează pregnant această permanentă îndatorire a slujitorilor școlii: „O mare răspundere pentru perfecționarea întregii activități din învățămînt revine cadrelor didactice, care au obligația să asigure un înalt nivel calitativ întregului proces instructiv-educativ, să se preocupe de perfecționarea continuă a pregătirii lor profesionale, politice și pedagogice, pe baza celor mai noi realizări ale cunoașterii umane în domeniul lor de specialitate, să fie model de ținută și comportare, să participe activ la formarea și educarea comunistă, revoluționară a elevilor și studenților, la întărirea spiritului de ordine și disciplină”.

În lumina documentelor de partid și de stat, a prețioaselor orientări și indicațiilor ale tovarășului Nicolae Ceaușescu și pe baza programului de perfecționare elaborat de Ministerul Educației și Învățămîntului, Inspectoratul Școlar al Județului Caraș-Severin este angajat cu responsabilitate în organizarea și coordonarea tuturor formelor și activităților de perfecționare, la nivel județean, în planificarea și evidența participării cadrelor didactice înscrise la cursurile de reciclare sau la examenele de definitivitate și pentru obținerea gradelor didactice. În același sens, un imbold în munca noastră l-au constituit și concluziile brigăzii frontale a Ministerului Educației și Învățămîntului din luna iunie a.c. Activitățile de perfecționare care au loc

în județul nostru valorifică, în foarte mare măsură, potențialul cadrelor de specialitate, al comisiilor metodice și cercurilor pedagogice. În principal, ele urmăresc îmbunătățirea muncii de îndrumare și control, actualizarea și aprofundarea pregătirii politice, de specialitate și psihopedagogice a cadrelor didactice și îmbogățirea informațiilor din aceste domenii, optimizarea procesului de educație, a tinerelor generații, în toate componentele sale. În același timp, ele constituie un teren favorabil pentru manifestarea și stimularea creativității și a spiritului de inițiativă în învățămînt.

Misiunea și răspunderea de a asigura calitatea și eficiența manifestărilor politico-ideologice, metodico-științifice și cu caracter educativ, incluse în acțiunile de perfecționare, revin atit organelor de conducere colectivă ale inspectoratului și unităților de învățămînt, șefilor de catedră sau responsabililor de comisii metodice, cit și cadrelor didactice, care au datoria să participe activ la dezbateri sau la realizarea unor informări, studii, referate etc.

Între principalele și cele mai frecvente forme de perfecționare a oamenilor școlii, organizate în județul nostru, fac parte reuniunile metodice și de informare științifică de specialitate, sesiunile de referate și comunicări științifice, schimburile de experiență, simpoziioanele, săptămînilor metodice. Săptămînilor metodice ale educatoarelor, învățătorilor, profesorilor, inginerilor și maștrilor-instructori se desfășoară lunar într-una din unitățile școlare, conform unui grafic stabilit la începutul anului de învățămînt. Fiecare din aceste activități cuprinde un referat de specialitate, un proiect de lecție, activități practice cu preșcolarii sau lecții deschise cu elevii, ca și o informare bibliografică privind ultimele apariții de specialitate. În săptămînilor metodice, activitatea se desfășoară pe grupuri de grădinițe și școli, fără suspendarea programului de lucru al unităților participante, prin stabilirea orarului în așa fel, încît să se asigure zilele necesare acestor acțiuni.

În cadrul celorlalte forme de perfecționare amintite mai sus, au fost și vor fi prezentate și dezbătute teme cu privire la integrarea în lecții a tezelor și orientărilor cuprinse în documentele de partid, în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu — condiție a corectei fundamentări ideologice a cunoștințelor, la formarea concepției științifice despre lume și viață a elevilor, la optimizarea procesului instructiv-educativ, pe baza tehnologiei didactice moderne, a sporirii caracterului practic-aplicativ al disciplinelor școlare și a valențelor formative ale lecțiilor. Tot în acest an școlar, ne-am propus să popularizăm și în cadrul unor acțiuni de perfecționare rezultatele sustinutei activități de documentare și experimentare a unui colectiv de profesori de la Liceul de Matematică-Fizică din Reșița, cu privire la utilizarea calculatorului în procesul de predare-învățare. Avînd în vedere că în Liceul Pedagogic din Caransebeș — centru de perfecționare pentru educatoare și învățători — procesul instructiv-educativ se desfășoară integral pe baza principiilor didactice moderne, vom fructifica, în continuare, bogata experiență psihopedagogică a colectivului său didactic, antrenîndu-l și în acțiuni metodice desfășurate cu profesori de diferite specialități.

În acțiunile de perfecționare destinate diriginților se ține consecvent seama de programul activităților de educație moral-patriotică, materialist-științifică și umanist-revoluționară a elevilor, urmîrindu-se ca, la nivelul fiecărei școli, să se dezbate și să se înfăptuiască, în mod concret, de către toți educatorii, obiectivele prevăzute și să existe o strînsă colaborare între aceștia și ceilalți factori educaționali, în primul rînd, organizațiile revoluționare de copii și tineret și familiile elevilor.

În prezent, în atenția noastră stă și buna organizare a acțiunii de perfecționare pe teme educative, inițiate de Ministerul Educației și Învățămîntului, care va avea loc, în fiecare județ, în această vacanță de iarnă.

Între activitățile întreprinse pentru perfecționarea diriginților se înscriu și cele referitoare la o temeinică pregătire psi-

hopedagogică, avînd în vedere și faptul că, de doi ani, aceștia au sarcina de a elabora în mod științific, cu ajutorul specialiștilor, fișe de caracterizare a elevilor clasei a VIII-a, care, după absolvirea lor sînt trimise liceelor unde s-au înscris.

În vederea perfecționării conducerii științifice în învățămînt, urmînd mobilizatoarele îndemnuri ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cuprinse și în recenta cuvîntare rostită la Plenara C.C. al P.C.R. din 9—10 decembrie a.c., am îmbunătățit programul activităților referitoare la stilul și metodele de muncă ale directorilor de școli, ale organelor de conducere colectivă. Astfel, sînt planificate dezbateri și schimburi de experiență, pe aceste teme, pentru cele opt zone ale județului. Dintre ele amintim: „Rolul și sarcinile directorului de școală în acțiunea de perfecționare politico-ideologică, metodică și de specialitate a cadrelor didactice, în stimularea și orientarea preocupărilor acestora spre diferitele domenii ale cercetării științifice”; „Fundamentarea temeinică a deciziilor — act esențial în asigurarea conducerii științifice a școlii”; „Aspecte ale cunoașterii și aplicării legislației generale și specifice în practica unităților de învățămînt”.

Dar acțiunile de perfecționare organizate la nivelul județului nu substituie munca desfășurată cu acest scop în fiecare unitate școlară, unde, întruniri din cadrul colectivului de catedră sau ale întregului colectiv didactic pot avea o substanțială contribuție la lărgirea orizontului de cunoaștere, la clarificarea unui aspect metodologic, la adoptarea unei soluții noi, creatoare. De asemenea, nu substituie nici munca personală, de perseverență și serios studiu individual, a fiecărei educatoare, a fiecărui învățător și profesor. Cu atît mai mult, cu cit calitatea pregătirii politice, științifice și pedagogice a personalului didactic se reflectă nemijlocit în activitatea la clasă, în trîncina cunoștințelor și deprinderilor dobîndite de elevi, în conduita morală și civică a acestora.

De aceea, stăruim ca, în toate cazurile, competența, temeinicia, etica profesională ireproșabilă să constituie trăsăturile dominante ale activității de perfecționare organizate în județul Caraș-Severin.

Prof. CORNELIA BAGIU
inspector școlar general al județului
Caraș-Severin

MIJLOACELE DE ÎNVĂȚĂMÎNT — COMPOZIȚII

Printre multiplele aspecte ce reflectă preocuparea oamenilor școlii pentru realizarea unui proces instructiv-educativ formativ se numără și integrarea, cu maximă eficiență, a mijloacelor de învățămînt în activitățile de predare-învățare. Privite în totalitatea lor, acestea fac parte din baza didactico-materială a fiecărei școli, care constituie una dintre premisele unui învățămînt modern, corespunzător exigențelor actuale și de perspectivă ale dezvoltării socio-economice a patriei noastre. Așa cum relevă secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la deschiderea anului școlar 1986—1987, întregul nostru învățămînt dispune „de o puternică bază materială, care asigură cele mai bune condiții pentru formarea muncitorilor și specialiștilor de înaltă calificare, pentru toate domeniile”. Și, după cum precizează, în continuare, cu același prilej, „trebuie mai multă perseverență, mai multă răspundere în folosirea bazei materiale, a timpului de învățămînt!”

Înțelegînd semnificația majoră a acestei indicații, cadrele didactice din întreaga țară se străduiesc să pună eit mai deplin în valoare bogăția și diversitatea înzestrării materiale a unităților de învățămînt în care muncesc. Aceeași stăruință îi caracterizează și pe slujitorii școlii din județul Alba, a căror activitate este îndrumată și coordonată cu competență, atenție și perseverență de către Inspectoratul Școlar Județean (inspector școlar general — prof. Constanța Detean). De curînd am constatat și noi acest lucru, deplasîndu-ne în zonele Alba-Iulia, Blaj, Cugir, Sebeș Alba, unde am fost însoțiți de către prof. Ioan Szekely, inspector care coordonează activitatea profesorilor de fizică și chimie din județ, ing. Traian Cimponeriu, inspector cu probleme ale instruirii tehnico-practice și Octavia Tărău, inspector pentru învățămîntul preșcolar.

Premisă a eficienței demersului didactic

Inițiat la cîteva luni după actul istoric de la 1 Decembrie 1918, Liceul din Alba Iulia ce poartă astăzi numele celor trei martiri și neamului nostru — Horia, Cloșca și Crișan — este un prestigios lăcaș de cultură și civilizație ce se întinde armonios în viața social-economică a județului.

Anual, din cei peste 1200 de absolvenți în profilele matematică, fizică, chimie-biologie, chimie industrială, mecanică și electrotehnică, peste 40% reușesc în învățămîntul superior, iar restul se încadrează cu bune rezultate în întreprinderile industriale ale județului. La temeinica pregătire profesională și formarea lor într-un înalt spirit patriotic, revoluționar contribuie cei 47 de profesori, opt ingineri și 14 maistri-instrucători.

Prin efortul comun al acestora și al elevilor, Liceul „Horia, Cloșca și Crișan” din Alba Iulia deține astăzi o bogată zestre didactico-materială, concretizată în complexa și multiplă aparatură cu care sînt dotate cele 9 laboratoare, 12 cabinete de specialitate și 13 ateliere. Într-o sală de gimnastică de dimensiuni olimpice, o cantină cu 1000 de locuri, un internat cu 200 de locuri, o bibliotecă cu peste 24 000 de volume.

În istoria liceului, anul 1975 reprezintă un moment de seamă. Este anul în care liceul a fost vizitat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu. „Cu acest prilej — își amintește profesorul Ioan Muntean, directorul liceului — a fost remarcată dotarea unității, realizată în întregime de către elevii noștri, legarea învățămîntului de practică, faptul că procesul de învățămînt se desfășoară aici în laboratoare și cabinete. Aceste aprecieri au fost imboldul muncii noastre, al hotărîrii de a depune toate eforturile pentru obținerea unor rezultate superioare în pregătirea tinerei generații, expresie a recunoștinței și dragostei față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, ctitorul învățămîntului românesc modern, față de tovarășa Elena Ceaușescu, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului”.

Astăzi, Liceul „Horia, Cloșca și Crișan” este o unitate școlară reprezentativă pentru aplicarea tehnologiei didactice moderne cu consecințe remarcabile în pregătirea elevilor, un centru de îndrumare a activității de creație tehnico-științifică a acestora. Mulți dintre profesorii acestui liceu sînt ei înșiși creatori de mijloace didactice. Tot ce se află astăzi aici, în fiecare dintre laboratoare, cabinete, ateliere, pe culoare, în încăperile destinate depozitării bogatului material didactic — de la mapele cu fișe didactice, folii, desene, schițe, pînă la aparatură electrotehnică, realizată sub cunoscuta marcă „Celta”, care identifică creația tehnică a elevilor liceului — este conceput și realizat de elevii și profesorii lor, educatori devotați profesiei alese.

O altă unitate de învățămînt, în care interesul pentru buna gospodărire a bazei materiale reprezintă, în același timp, cauza și efectul unei temeinice pregătiri teoretice și practice a elevilor, este Liceul Industrial Nr. 4 din Alba Iulia (director — prof. Vasile Ursu), cu dublu profil — industrie ușoară și materiale de construcții, fapt evidențiat și de modul în care sînt utilizate mijloacele de învățămînt din laboratoare și cabinetele destinate predării-învățării disciplinelor tehnologice, unde elevii își însușesc cunoștințele și deprinderile tehnico-practice, indispensabile practicării viitoarelor meserii. În același timp, pregătirea lor contribuie la îndeplinirea planului de producție al liceului, principală sursă de venit pentru auto-dotare. Printre mijloacele de învățămînt cu deosebit potențial formativ din

cabinetele respective — de tehnologia confecției-încălțămînte, de țesătorie, de ceramică — se numără și cele care îi familiarizează pe elevi cu fluxul tehnologic din întreprinderile unde vor munci după absolvire (de exemplu, panouri cu imagini și scheme ce ilustrează fazele procesului de producție, machete ale utilajelor specifice, modele didactice, ca cele ale pieselor componente în diferite tipuri de încălțămînte, ori ale produsele din ceramică, sortate pe operații; mape cu sortimente de piele sau de fire și țesături, pentru fiecare elev).

Dar proba definitivă a îndeplinirii obiectivelor pedagogice în cadrul lecțiilor de specialitate o dau elevii și, odată cu ei, profesorii, în atelierele de profil, utilizate în conformitate cu cele mai noi cerințe ale producției.

Școala Nr. 1 din Alba Iulia se poate, de asemenea, mîndri cu baza sa didactică materială, învățătorii și profesorii ei străduindu-se să o îmbogățească, să o modernizeze și să o folosească cu maxim randament. De fapt, putem afirma că receptivitatea la nou este o însușire caracteristică colectivului său didactic. Impresia plăcută au început din cabinetul directorului — prof. Samson Bota — unde se testa primul program pentru calculator din ciclul celor ce urmează să se realizeze în vederea predării-învățării sintaxei frazei, la clasa a VIII-a. Autorii sînt: prof. Rodica Cristescu și fiul ei, Călin Cristescu, fost elev al școlii și proaspăt inginer electronist (angajat la Întreprinderea Mecanică din localitate). În mod deosebit ne-au reținut atenția în această școală și laboratorul de biologie, din a cărui dotare se pot remarcă tablourile electronice pentru explicarea actului nervos reflex și a circulației sîngelui; mesele rotunde care facilitează activitatea individuală și în grup a elevilor; insectarele alcătuite cu miniușe și pricerepe de către aceștia, animalele naturalizate sau conservate, tot cu ajutorul lor; jocul didactic pentru fixarea cunoștințelor, intitulat: „Cine știe răspunde”. Tot un exemplu de maximă funcționalitate îl oferă și cabinetul de muzică — „studioul” școlii —, utilizat și ca microsăală pentru concerte sau alte manifestări culturale înzestrate, pe lîngă alte mijloace didactice, cu un excelent pian de concert „Lipatti”, cu un ecran sonor pe care se pot exemplifica diferite tonalități ale notelor muzicale și armonii complexe, cu o stație de amplificare racordată la o orgă de lumină.

Liceul Industrial Nr. 1 din Cugir este o unitate școlară a cărei vîrstă nu însușește încă un număr mare de ani. Deși scurtă, istoria liceului înregistrează deja tradiția școlilor de prestigiu: aceea de a-și pregăti cu exigență elevii.

Referindu-ne la rezultatele anului școlar trecut, afirmația își are acoperire în temeinica pregătire în meserie a elevilor, ceea ce a determinat adaptarea rapidă la cerințele producției, consemnată și de cele 100 de fișe de urmărire a integrării absolvenților, în reușita celor 80 de absolvenți în învățămîntul superior, în cele 43 de premii și mențiuni la faza județeană a concursurilor școlare pe discipline și meserii și 10 premii și mențiuni la faza națională, în seriozitatea cu care toți membrii colectivului didactic privesc acțiunile de perfecționare de orice nivel.

Reală stare de emulație, instaurată între profesorii, inginerii și maistrii-instrucători care își desfășoară activitatea în liceu s-a soldat, an de an, cu proiectarea unor lecții eficiente, cu un spirit aport formativ. Preocuparea pentru instruirea cu succes în lecție a mijloacelor didactice, cu care liceul este pe deplin

înzestrat, a devenit o practică firească, la îndemina membrilor colectivului de predare.

În cele trei laboratoare de fizică (diferențiate pe trepte de învățămînt), două de chimie, două de biologie, trei cabinete de limba și literatura română, patru de matematică, trei de limbi moderne și douăsprezece pentru predarea disciplinelor tehnologice, aparatură vizuală, truse, substanțele, preparatele, dispozitivele, multe realizate de elevi sub conducerea profesorilor lor, seturile de fișe pentru desfășurarea unei activități diferențiate, desenele, foliile pentru retroproiector, filmele didactice, diapozitivele etc. stau la dispoziția elevilor și a celor 72 de membri ai colectivului didactic pentru a realiza acele lecții care sînt expresii ale înaltului profesionalism,

De o puternică bază didactico-materială dispune și Liceul Industrial din Sebeș (director — prof. Titus Bogdan); cabinetele, laboratoarele și atelierele școlii facilitează elevilor buna pregătire în profilurile de prelucrare a lemnului și de industrie ușoară. Un real ajutor primește liceul de la întreprinderea patronatoare, „Combinatul de Prelucrare a Lemnului Sebeș” — ajutor care se concretizează în înzestrarea școlii cu utilajele și materiile prime (lemn și fibre textile) necesare activităților din atelierele școlii — precum și în încadrarea unității cu specialiști, ingineri și maistri-instrucători.

La realizarea planului de producție al școlii — parte integrantă a celui din întreprinderea patronatoare — un aport deosebit îl are și atelierul de sculptură în lemn (condus de prof. Radu Zanca), unde elevii meșteșugesc cu migală adevărate bijuterii în lemn — ornamente pentru mobila fabricată în combinat.

Concepute astfel încît să ofere cele mai potrivite condiții desfășurării unui învățămînt activ, laboratoarele, cabinetele și atelierele liceului sînt dotate cu mese de lucru polifuncționale, prevăzute cu truse, aparate și alimentatoare de energie.

Ca în întreaga țară, și în județul Alba, în ultimele două decenii s-au diminuat, din ce în ce mai mult, deosebirile dintre școlile rurale și cele urbane, datorită atît construirii a numeroase noi spații de învățămînt, cît și reamenajării celor existente. Deși la școlile din comuna Vinerea și Girbova, procesul instructiv-educativ se desfășoară în vechile localuri, grija Inspectoratului Școlar Județean, munca, dăruirea și talentul cadrelor didactice le-au transformat în adevărate unități moderne, care, prin dotarea lor, prin activitatea didactică desfășurată, asigură elevilor de aici condiții similare de pregătire, sanse egale, cu ale celor din mediul urban. Amintim, astfel, doar la-

boratoarele de chimie-fizică și de biologie, înzestrate cu mobilier adecvat, cu instalații curente de apă și electricitate, cu echipament didactic corespunzător celorlalte activități de învățămînt și la sala-muzeu de la Școala din Vinerea (directoare — Doina Dirjan, profesoară de istorie), ale cărei colecții etnografice, istorice și arheologice, adunate cu ajutorul elevilor, sînt, totodată, și convingătoare materiale didactice, datorită deosebitei lor valori educative. De asemenea, merită să fie menționat lotul experimental de la Școala din Girbova (directoare — profesoara de biologie Maria Iuga), unde elevii au posibilitatea să aplice, practic, cunoștințele însușite la lecțiile de biologie și agricultură, participînd la lucrările de pregătire a solului, de însămînțare, îngrijire și recoltare a legumelor și plantelor medicinale.

Referindu-ne la baza didactico-materială ca premisă a eficienței procesului instructiv-educativ, nu putem trece cu vederea grija manifestată pentru dotarea unităților de învățămînt preșcolar, adecvată, în cea mai mare măsură, importanței ei finalități de pregătire a copiilor pentru școală. Un exemplu în acest sens îl constituie Grădinița Nr. 3 din Blaj (directoare — Floare Selagea), patronată de Combinatul de Prelucrare a Lemnului din localitate. Putem spune că nu-i lipsește nimic din ceea ce îi este necesar desfășurării în condiții optime a activităților cu preșcolarii — de la mobilier, pînă la materialul didactic. Și cînd afirmăm aceasta, ne referim și la sala de gimnastică, construită prin autofund în anul școlar trecut; ea este amenajată cu întreaga aparatură care permite realizarea activităților de educație fizică în conformitate cu prevederile programelor: spalere, băne, saltele, cal, bară fixă, coș de băut, bîne, bineînțeles, toate la dimensiuni liliplușe, accesibile celor mici.

Aceeași dorință de îmbogățire, înfrumusețare și bună gospodărire a bazei didactico-materiale am întâlnit-o și la Școala Nr. 3 din Cugir (directoare — prof. Elena Chircu), sau la Școala Nr. 1 (director — prof. Simion Șerbu) și la Liceul Pedagogic din Blaj (directoare — prof. Natalia Comsa). Pretutindeni, și în aceste unități de învățămînt, începînd cu culorile — care, prin multiple forme de realizare a agitației vizuale, oferă o imagine de ansamblu asupra succeselor înregistrate și a preocupărilor de zi cu zi — în sălile de clasă, în laboratoare, în cabinete și în ateliere, sînt evidente efortul, talentul și creativitatea cadrelor didactice și ale elevilor, puse în slujba calității și eficienței procesului de predare-învățare, a temeinice pregătiri pentru muncă și viață a tinerei generații, a educației lor comuniste, revoluționare.

Lecția — argument convingător

Argumentul convingător pentru priceperea și ingeniozitatea pe care le incumbă valorificarea mijloacelor de învățămînt îl constituie, desigur, lecția în desfășurarea ei. Menționăm, de la început, că majoritatea lecțiilor la care am asistat, în prezența inspectorilor de specialitate din județ și a directorilor școlilor respective, și care au fost discutate împreună cu aceștia, au dovedit că învățătorii și profesorii care le-au proiectat îndeplinesc cele două condiții fundamentale ale competenței pedagogice: stăpînesc conținutul disciplinei pe care le predau, fiind bine informați asupra progresului științific din domeniile respective și au, totodată, o temeinică pregătire psihopedagogică.

Plecînd de la ideea că obiectivele operaționale formulate cu claritate și precizie, în termeni de comportament observabil și măsurabil, condiționează selecția celor mai adecvate mijloace de învățămînt, am urmărit, în principal, modul în care aceste mijloace susțin și contribuie la realizarea obiectivelor pedagogice propuse. Strategiile didactice adoptate de acești învățători și profesori imbină — în funcție de caracterul disciplinei școlare (de științe sociale, fundamentale, de cultură generală sau tehnică), de conținutul obiectivelor și momentele lecției — metodele activ participative (precum conversația euristica, redescoperirea, experimentalul, problematizarea) cu cele informative (ca explicația, demonstrația sau expunerea), iar specificul metodei le „sugerează” cel mai bine mijloacele de învățămînt ce urmează a fi utilizate.

Relevantă pentru concepția didactică modernă a cadrelor didactice, la ale căror lecții (cu precădere, la disciplinele fundamentale) ne vom referi în continuare, este modul în care își pregătesc fiecare oră, în scopul formării și consolidării unor comportamente intelectuale și morale, a unor deprinderi practice la elevi, deci, implicit, în scopul creșterii randamentului școlar. Ea se concretizează și în realizarea și folosirea unor mijloace și instrumente didactice absolut necesare lecției formative,

precum: caiete cu fișe de muncă independentă și de evaluare; baterii de teste docimologice; culegeri de probleme pentru matematică, fizică și chimie; planșe cu modele didactice, grafice, scheme sintetizatoare, diagrame, folii pentru retroproiector, toate acestea elaborate pe lecții, pe capitole, pentru activitatea frontală sau diferențiată și adaptate mereu specificului colectivului clasei cu care lucrează. În același sens, la fel de convingător este și felul în care știu să valorifice cele mai obișnuite mijloace de învățămînt, devenite instrumente de bază ale activității în clasă — manualul, caietul elevului, tabla — în vederea realizării obiectivelor lecției, a formării capacităților cognitive, afective sau psihomotrice ale elevilor.

Lecțiile lor sînt „moderne” nu pentru că recurg la cele mai noi mijloace tehnice (audio-vizuale, de pildă), ci fiindcă aplică principiile didacticii moderne.

„Este desigur un lucru cunoscut de toată lumea că biologia nu poate fi nici predată, nici învățată fără aportul mijloacelor de învățămînt. Important este — ne spune profesoara Elisabeta Salcă de la Liceul Pedagogic din Blaj — să-l alegi pe cel cu eficiență maximă pentru momentul în care îl integrezi în lecție, pentru tema predată și, cunoscîndu-ți elevii, pentru clasa respectivă”. Și profesoara Elisabeta Salcă știe acest lucru. În al 32-lea an de activitate, își pregătește cu o constantă minuțiozitate proiectele de tehnologie didactică, modele pentru claritatea formulării obiectivelor, pentru selecția metodelor și mijloacelor în vederea atingerii lor.

Ca știința a vieții, biologia nu poate fi însușită în absența materialului biologic viu sau conservat. Menit să completeze celelalte mijloace de învățămînt prezente în laborator, acesta nu lipsește niciodată de la orele profesorei. De un real folos în evaluarea curentă și sumativă sînt numeroasele seturi de fișe pe care și le-a alcătuit, prin care se solicită elevilor să explice relația dintre diferitele structuri biologice.

IMPORTANȚĂ A LECȚIEI MODERNE

Pe profesoara Lia-Maria Cazan am găsit-o în sala de lucru a cabinetului de biologie din Liceul Industrial Nr. 1 Cugir, și verifică materialul didactic necesar lecției planificate. „Trunchiul cerebral”, a care am asistat, cu justificată plăcere. Dinamică și inventivă, profesoara a izbutit să mențină mereu trează atenția elevilor, să le provoace interesul și curiozitatea, să-i ajute să înțeleagă ce și cum trebuie să lucreze. Verificarea cunoștințelor anterioare, cit și transmiterea și fixarea celor noi s-au făcut prin activitate frontală (conversație euristică și, respectiv, explicare) folosindu-se mulaje planșe ale encefalului și corpului uman, desenele din manual și din caietul elevilor (realizate în lecția precedentă). Verificarea însușirii noilor concepte și consolidarea unor capacități caracteristice învățării convergente s-au efectuat prin activitatea independentă a elevilor, în partea a doua a lecției, pe baza fișei care masa drept sarcină (comună) comparația între măduva spinării și trunchiul cerebral (asemănări și deosebiri), urmărindu-se structura și funcțiile acestora. Ca material ajutător, li s-au indicat elevilor manualul și planșa care ilustra encefalul. Controlul frontal al acestei activități a evidențiat realizarea obiectivelor propuse și a sfârșitul lecției elevii au reușit: să renoască părțile componente ale trunchiului cerebral; să definească funcțiile de bază ale acestuia în relație cu structura sa; să stabilească relațiile dintre trunchiul cerebral și celelalte părți ale sistemului nervos; să se obișnuiască să deconstruieze și să remonteze mulajul encefalului.

În șirul aceluiași lecții active se înscrie cea de chimie. „Structura alcanilor” susținută de profesorul Laurențiu Jude, a clasei X-a (profil matematică-fizică) de la Liceul „Horia, Cloșca și Crișan”. După ce și-au reamintit sensul de structură chimică, elevii au fost solicitați să observe structura atomului de carbon, prin intermediul imaginilor proiectate pe ecran și să deducă ce valență are acesta. Comparând imaginile în succesiunea lor, ei au surprins, cu ușurință, modificările structurii atomului de carbon prin hibridizare, și-au argumentat propriile răspunsuri și le-au comentat pertinent pe cele ale colegilor.

Urmărind în continuare realizarea obiectivelor operaționale — cunoașterea de către elevi a elementelor comune structurii alcanilor, precum și a celor distinctive ale diferiților alcani — elevii au primit ca sarcină de lucru să modeleze din bilele aflate pe mesele laboratorului așezarea spațială a atomilor de carbon din molecula de metan. Cu această ocazie, ei au constatat structura sa tetraedrică. Într-o nouă etapă de lucru, elevii au „recompus” structura atomului de carbon, de data aceasta în molecula altor alcani, și au observat lungimea legăturilor atomilor.

Conceptul în așa fel încât să ofere pe parcursul situațiilor problematizate, lecția le-a prilejuit elevilor realizarea unui continuu transfer între cunoștințele însușite și cele noi, integrarea lor deci în structuri cognitive, precum și formarea capacității de a opera cu ele. O lecție antrenantă, una din șirul lung și continuu al aceluiași profesor Laurențiu Jude își obișnuiește elevii să opereze cu informațiile. Ca urmare a acestui mod de lucru, rezultatele nu întârzie să se arate. Anul școlar trecut, din clasa a XII-a cu profil de chimie, 13 elevi au devenit studenți la facultățile cu acest profil.

Rezultate asemănătoare a obținut și profesoara de chimie Emilia Bătuță de la Liceul Industrial Nr. 1 din Cugir: 18 dintre elevii clasei cu profil de chimie care au absolvit în 1986, sint astăzi studenți ai facultăților de chimie. „Sectetur” unor asemenea rezultate ni-l revăluie atât directorul școlii — Mircea Olariu — cit și profesoara însăși. El conștient în fixarea cu multă grijă a obiectivelor specifice disciplinei și capitolului, în alegerea cu același discernământ a strategiilor didactice care să conducă cel mai bine la operaționalizarea lor. În selectarea modelelor și mijloacelor didactice, profesoara ține seama de specificul colectivului de elevi, de aptitudinile lor, de cunoștințele și deprinderile dobândite anterior, precum și de capacitatea acestora de a le aplica în noi condiții.

Pornind de la aceste premise, și la lecția la care am asistat — verificare: „Structura alchenelor”; noile cunoștințe: „Metode de preparare a alchenelor” — profesoara Emilia Bătuță și-a propus ca, prin utilizarea testelor de progres, să pună în evidență nivelul de pregătire al elevilor, astfel încât datele obținute să constituie puncte de plecare pentru intervențiile imediate ale profesorului. Observând că elevii și-au însușit cunoștințele referitoare la structura alchenelor, ea a adăugat un nou item, prin care le propunea să deducă — prin aplicarea algoritmului de scriere corectă a formulelor chimice — și izomerii, pe lângă cel cunoscut — ciclopentanul. „Descoperindu-l”, elevii fac cunoștință cu o noțiune nouă, fundamentală în chimia organică: izomeria. În urma scrierii reacțiilor chimice, ei observă că izomerii sint substanțe cu aceeași formulă moleculară, dar cu structuri diferite. Urmărind să-i obișnuiască pe elevi să formuleze, să-si formuleze logic observațiile, profesoara îi îndrumă să evidențieze

singuri — în urma scrierii reacțiilor rezultate prin deshidratarea alcoolilor și dehidrogenarea compusilor halogenați — apariția legăturilor multiple prin reacții de eliminare.

Acest mod de lucru a concurat la atingerea obiectivelor propuse: dezvoltarea fluidității și a flexibilității în gândire, a capacității de asimilare logică a noilor noțiuni, a însușirii raționale a vocabularului științific din domeniul chimiei organice și a algoritmului de determinare a formulelor moleculare.

O altă lecție de chimie, la clasa a X-a A (Liceul Industrial Nr. 4 din Alba Iulia), a fost condusă de profesoara Voichița Pop, șefa catedrei de specialitate din școală. Interesul susținut pentru actualizarea informației de specialitate și pentru perfecționarea pedagogică (demonstrat și de comunicările cu care participă la sesiunile științifice ale cadrelor didactice) se răsfrunge pozitiv în activitatea sa didactică. Ne vom opri doar la lecția nouă (din capitolul despre alchene), „Cazuri speciale de adiție. Reacția repetată. Polimerizarea alchenelor”, care s-a realizat pe baza filmului didactic vizionat prin intermediul televizorului (în liceu funcționează sistemul televiziv integrat) și a rezolvării de către elevi, la tablă și pe caiete, a exercițiilor propuse de profesoară, pentru demonstrarea reacțiilor de polimerizare, prin mecanisme radicalice. Momentul de surpriză al lecției a fost prilejuit de materialul intuitiv — obiecte confecționate din polimeri — cind elevii au aflat că pungile de material plastic sint de fapt din polietilenă, că melana este poliacrilonitril prelucrat, sau că unele obiecte de uz casnic și jucării sint fabricate din polistiren. Activitatea frontală și independentă i-a determinat pe elevi să recurgă la cunoștințele deja învățate, să participe efectiv la consolidarea și sistematizarea celor noi, dându-i în același timp profesoarei posibilitatea de a constata în ce măsură obiectivele lecției au fost realizate: însușirea noțiunii de polimer, a sensului și mecanismului reacției de polimerizare; cunoașterea metodelor de obținere a polimerilor, a localităților unde se produc și a întrebunțării acestora și, mai ales, a contribuției de o deosebită valoare științifică a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceașescu la cercetarea polimerilor și dezvoltarea acestei importante ramuri a industriei chimice românești.

Cea de a doua lecție la care am participat în aceeași unitate școlară a fost de fizică, iar cel care a realizat-o este profesorul Nicolae Mic. S-a desfășurat într-unul din laboratoarele de fizică ale liceului, conceput și dotat pe criterii funcționalității. Dar nu aceasta este principala dovadă a calității lecției. Explicația reușitei constă, în primul rând, în pricepera profesorului de a subordona mijloacele de învățământ scopului, imediat și de perspectivă, al demersului său didactic: dobândirea unor cunoștințe durabile de către elevi. Această pricepere a fost dovedită începând cu prima secvență a lecției (verificarea), care a pregătit înțelegerea principiiu calorimetriei, prin dirijarea elevilor spre constatarea schimbării stărilor de agregare în funcție de temperatură (dându-se, drept exemplu, apa). Pe parcursul întregii lecții, profesorul a antrenat și stimulat participarea tuturor elevilor la demonstrarea acestui principiu de bază al capitolului despre căldură, atât teoretic, folosindu-se de formulele deja învățate de ei, cit și practic, cu ajutorul truselor individuale (calorimetru). Concomitent cu demonstrația practică, elevii au rezolvat o problemă — a cărei cerință era să se afle căldura specifică a metalului încălzit introdus în calorimetru — completând datele acesteia cu cele obținute de ei prin măsurarea temperaturii apei înainte și după încălzire.

L-am întrebat pe profesorul Nicolae Mic — al cărui suflet mare, intuit de elevi, îi ajută să dobândească încredere în propriile lor puteri — care sint rezultatele la învățatură, la disciplina sa? „Dau foarte rar note mici. Esențialul este ca elevii mei să înțeleagă legile și fenomenele fizicii, să știe să rezolve probleme și să aplice practic cunoștințele însușite. Dacă reușesc toate acestea, nu am motive să pun note sub 5”. După acest răspuns, am înțeles și mai bine afirmația inspectorului școlar Ioan Szekely: „Nicolae Mic este mina mea dreaptă”.

În luna octombrie a acestui an școlar, bogata zestre didactică a Liceului „Horia, Cloșca și Crișan” sporise cu cinci calculatoare de tip HS-85, produse ale Întreprinderii de Calculatoare Felix București. Repartizate în laboratoarele de fizică, chimie și matematică, profesorii acestor specialități s-au pregătit intens pentru a le putea utiliza, de la început, atât ca mijloace de predare-învățare, pentru simularea anumitor fenomene fizice sau chimice prin imagini, greu sau imposibil de observat în alte condiții, cit și pentru inițierea elevilor în utilizarea lor.

Vizind întrebunțarea calculatorului în activitatea didactică, au fost planificate, la fiecare clasă, lecții de prezentare a modernului mijloc de învățământ, ale căror obiective constau în cunoașterea părților componente, a modului de funcționare, precum și a folosirii acestuia, în general, și în special, în învățământ.

Am asistat la una dintre ele — la fizică, clasa a X-a (profil mecanic). Profesorul Cornel Goia, după un scurt istoric al generațiilor de calculatoare, s-a oprit, în mod deosebit, la tipul de calculator cu care vor lucra în școală, la limbajul în care funcționează și, mai ales, asupra operațiilor ce se pot efectua cu acesta la fizică. Aplicațiile realizate la „Conversația temperaturii” — transformarea gradelor Fahrenheit în grade Celsius și cele citeva reprezentări grafice — au avut ca scop să demonstreze elevilor facilitățile utilizării calculatorului în învățarea fizicii.

Discutind despre rolul și aportul calculatorului în procesul de învățământ cu profesorul C. Goia, acesta își exprima opinia că ar fi bine să se includă studiul limbajului BASIC în programa de matematică și să se realizeze, pentru diferite obiecte de învățământ, programe înregistrate pe benzi magnetice cu care să fie dotate școlile.

Faptul că, de această dată, în centrul atenției noastre au stat discipline experimentale nu trebuie să ducă la concluzia falsă că la lecțiile în care se predau celelalte discipline de învățământ, profesorii și învățătorii ignoră posibilitatea integrării diferitelor mijloace de învățământ. Dimpotrivă, multe din aceste lecții permit valorificarea într-o mare măsură a potențialului pedagogic al unor mijloace de învățământ, care exploatează valențele educative ale imaginii desenate (diagrame, grafice, hărți, planșe, tablouri, fotografii, atlase, albume de artă, reviste și cărți ilustrate etc.) sau proiectate (diafilme, diapozitive, filme didactice, folii etc.).

Despre modul creativ în care pot fi utilizate unele din ele în lecțiile de limbă

română sau de istorie, la ciclul primar, ne-a vorbit învățătoarea Didona Popa, de la clasa a IV-a B (Liceul Pedagogic din Blaj): „Fiindcă aceste lecții se adresează copiilor între 6 și 10 ani, care trec treptat de la o gândire concretă intuitivă, la una abstractă și presupun obiective ce urmăresc deopotrivă formarea unor capacități cognitive și afective, imaginile expresive, colorate, prezentate în mod atrăgător cu ajutorul materialelor didactice, au un rol remarcabil în observarea, explicarea și exemplificarea noilor cunoștințe. De exemplu, la lecția de istorie „Organizarea Țărilor Române în vremea lui Mircea cel Bătrîn și Alexandru cel Bun”, harta pe care sint distinct marcate orașele-cetăți, planșele și ilustrațiile reprezentind portul popular sau alte veșminte de epocă, diafilmele și diapozitivele prin care se oglindesc viața și ocupațiile locuitorilor sau modul de organizare administrativă și politică înlesnesc, în mare măsură, operaționalizarea obiectivelor propuse. De asemenea, integrarea lor în lecțiile demonstrative, asistate de elevii claselor liceale în timpul practicii pedagogice, evidențiază modalități multiple de folosire a mijloacelor de învățământ de către viitoarele învățătoare. De aceeași părere este și învățătoarea Maria Bania, de la clasa a IV-a A, a Școlii Nr. 1 din Blaj.

Sintem convinse că există și multe alte școli în județul Alba pentru ale căror cadre didactice frumusețea și eficiența lecției constau nu în elementul spectaculos, ci în organizarea judicioasă și în viziunea sistemică a demersului didactic, în faptul că secvențele acesteia se îmbină organic, un moment îl prefigurează pe următorul, activitatea profesorului, învățătorului și cea a elevilor se determină și se completează reciproc, iar în acest context mijloacele de învățământ nu sint simple auxiliare care ar putea, eventual, lipsi, ci părți componente ale actului pedagogic.

Creatori de mijloace didactice

Nu există școală dintre cele vizitate — și acestora li se adaugă și altele din județ — ai căror elevi și profesori să nu fi creat și confecționat ei înșiși material didactic. Spațiul nu ne permite să ne oprim decit la citiva dintre acești creatori de mijloace didactice.

Liceul Pedagogic din Blaj, vechi lăcaș de cultură, este astăzi și un prestigios centru metodologic pentru formarea și perfecționarea cadrelor din învățământul preșcolar și primar.

Dintre numeroasele laboratoare, săli specializate de predare și cabinete de care dispune liceul, ne-am oprit la cabinetul de metodică predării matematicii, o sală încăpătoare, ai cărei pereți sint străjuiți de dulapuri înalte, ce adăpostesc, într-o ordine desăvârșită, un numeros material didactic. În mare parte, acesta este organizat pe capitole din programa de matematică a claselor învățământului primar. Se află aici — așa cum ni le prezintă profesorul Gavril Rednic — directorul adjunct al liceului și autorul mijloacelor didactice cu care este dotat cabinetul — planșe (din lemn) utilizate pentru predarea operațiilor cu mulțimi cu proprietăți logice; pentru demonstrarea transformărilor ciclice, folosite la clasa I în introducerea noțiunii de număr natural; la capitolele „Noțiuni echivalente” și „Structuri”, la algebra clasa a XII-a, cu ajutorul cărora elevii intuiesc noțiunea de grup ciclic, prin transformarea unei mulțimi în mulțimi echivalente; planșe pentru predarea numeratiei pînă la 100; abace, planșe pentru jocuri ciclice cu preșcolarii; numeroase seturi pentru predarea geometriei ș.a.

Confecționate cu ajutorul elevilor, toate aceste materiale didactice, utilizate atât la predarea matematicii, a metodicii acesteia cit și la cursurile de perfecționare pentru educatoare și învățători, sint expresia grăitoare a preocupărilor profesorului Gavril Rednic pentru proiectarea unor activități, în care mijlocul didactic să concure cu deosebit succes la realizarea obiectivelor propuse.

„Frumusețea matematicii o descoperi numai după ce ai învățat-o cu adevărat” — afirmă matematicianul Caius Iacob, Străduindu-se să-i facă pe elevii săi să ajungă singuri la acest adevăr — înscris pe frontispiciul unuia dintre cabinetele de matematică ale Liceului Industrial Nr. 1 din Cugir — profesorul Ioan Mariș a alcătuit o veritabilă „culegere” de fișe de recuperare, fișe cu grade diferite de dificultate, teste de evaluare, care oferă posibilitatea desfășurării unei intense activități independente.

Dintre numeroasele lucrări de bacalaureat ce au sporit anul școlar trecut zestre didactică a Liceului Industrial Nr. 1 din Cugir, rod al promovării cercetării științifice în rindul elevilor, amintim citeva: „Mașina de încercat la întindere și compresiune”, „Recuperarea argintului din băile fotografice uzate”, „Dispozitiv de filetat”. Altele cum sint: „Mașina de frezat”, „Mașina de ascuțit scule”, precum și „Mașina de imbuteliat lichide” sint prototipuri realizate în atelierul școlii.

Pentru predarea-învățarea capitolului „Fenomenul care apare în procesul de așchiere”, în cadrul cercului tehnologic, elevii claselor a XI-a ale aceluiași liceu, conduși de inginerul Mircea Olariu, au realizat, după o documentație proprie, un „Dispozitiv pentru înregistrarea tempera-

turii înmagazinate de scula așchietoare”, precum și „Dispozitivul pentru înregistrarea modificărilor arborelui principal, datorate căldurii înmagazinate”.

O interesantă „Trasă cu elemente și cuple cinematice pentru realizarea de mecanisme plane” — ce poate fi utilizată în scopul predării prin problematizare a disciplinelor „Mecanism”, la clasele cu profil mecanic — a conceput inginerul Mihai Pocanșchi de la Liceul „Horia, Cloșca și Crișan” din Alba Iulia. Cu această realizare, în anul școlar trecut a obținut locul al III-lea la sesiunea națională „Creativitate și eficiență în învățământ”.

Profesorul de fizică Constantin Negucioiu, de la Liceul Industrial Nr. 4 din Alba Iulia, și-a transpus în practică, împreună cu membrii colectivului catedrei de specialitate din școală și cu elevii seralști, ingenioasa idee de panotare a componentelor trusei complexe de fizică pentru elevi. Adaptînd această trasă la cerințele programelor de fizică pentru clasele a IX-a, a X-a și a XI-a, pe capitolele existente, a realizat o serie de panouri multifuncționale, fixate pe pereții clasei, cu ajutorul cărora efectuează experimente demonstrative. În acest fel, elevii au posibilitatea să observe cum trebuie să folosească corect trusele individuale în cadrul unei anumite lecții, să-și verifice etapele activității independente și să-și îndrepte eventualele greșeli. Panourile multifuncționale sint deosebit de eficiente și în procesul de evaluare curentă sau sumativă, ori la lecțiile de recapitulare.

Profesorii din cadrul catedrei de biologie a centrului Cugir (Lia-Maria Cazan, Liceul Industrial Nr. 1, șefa catedrei; Lavinia Aluș și Dănila Ordean, Școala Nr. 2 Cugir; Grigoras Andone și Maria Antonescu, Școala Nr. 3 din aceeași localitate, Ana Docolina, Școala din Vinerea și Maria Munteanu, Școala Nr. 1 din Cugir) au alcătuit un caiet cu fișe de muncă independentă pentru capitolele „Materia vie”, „Viața plantelor” și „Elemente de filogenie”. Același colectiv are în lucru un caiet asemănător pentru activitatea independentă a elevilor la lecțiile de zoologie — clasa a VI-a.

Căutînd în permanență modalități care să trezească interesul și pasiunea elevilor ei pentru biologie, profesoara Lia-Maria Cazan i-a mobilizat în realizarea unor culegeri de probleme de fizică și de chimie cu conținut biologic.

★

De bună seamă, concluziile documentării noastre, consemnate în aceste pagini, nu epuizează toate aspectele care oglindesc felul în care sint fructificate multiple modalități de integrare a mijloacelor de învățământ în activitățile de predare-învățare. Dar ceea ce am intenționat să evidențiem cu precădere — și o facem încă o dată acum — este faptul că valorificarea optimă a bazei didactico-materiale, a mijloacelor de învățământ depinde în primul rînd de pregătirea profesională, de vocația și pasiunea, de dorința permanentă de autodepășire și de spiritul creator ale educatoarei, învățătorului și profesorului.

Pagini realizate de
VALERIA BACIU și
CORNELIA GÎRMACEA

SPECIFICUL DEZVOLTĂRII PSIHICE A COPILULUI ÎN PERIOADA ANTEȘCOLARĂ

Conceptul, natura și funcționalitatea copilăriei (I)

Înainte de a deveni adult, după cum bine se știe, omul parcurge în dezvoltarea sa bio-psiho-socio-culturală mai multe stadii, cicluri sau faze mari ale vieții. Copilăria antescolară reprezintă prima etapă — intensivă, normală și necesară — a acestei dezvoltări. În ce constă semnificația acestui fapt fundamental? Cum trebuie înțelese copilul și copilăria în raport cu starea de maturitate adultă? Ce loc ocupă și ce fel de funcție îndeplinește această perioadă în viața și activitatea omului? În ce măsură particularitățile psihologice ale copilăriei (în de natura esenței umane; cum să le interpretăm, să le influențăm și să le dezvoltăm în direcția dorită? Răspunsul la toate aceste întrebări — precum și la altele de natură similară — prezintă o importanță capitală pentru activitatea instructiv-educativă în grădinițe, pentru realizarea optimă a obiectivelor **Programelor**. Concepția actuală despre copil se situează pe pozițiile psihologiei genetice, dinamice, funcționale. Este un adevăr bine stabilit că copilul nu vine pe lume „gata-făcut”. Înțelegerea lui exclude, din capul locului, „imanentismul psihologic”. Înțeles ca o ființă în devenire, copilul va fi studiat și tratat în mod individualizat (diferențiat pe parcursul vîrstelor preșcolare — mică, mijlocie și mare — vîrste cînd au loc schimbări evolutive sub influența mediului instituționalizat din grădinițe). Ideea de copilărie corespunde cu perceperea conștientă a elementelor specifice copilăriei, a acelor elemente care disting pe copil de adult. De aceea, copilăria concepută ca o perioadă „cu particularități proprii, este fundamentală pentru orice sistem de educație” (Ricks, D.F., p. 317). Dar aceste particularități trebuie să fie cunoscute, identificate și „descoperite”: particularități de fiecare dată altele, inedite în ipostazele devenirii copilului. Pentru a deveni eficientă, schimbarea relației „educatoare-copil” trebuie să se centreze pe acestea din urmă. Drept urmare „...copilul devine soarele în jurul căruia gravitează dispozitivele pedagogice...” (Dewey J., p. 103).

Perioada antescolară este perioada primilor șase-sapte ani din viața copilului, ani care se caracterizează prin cele mai profunde, durabile și productive însușiri psihice ale individualității. Aceasta este perioada unei intensive receptivități, sensibilități și flexibilități psihice divergente. După unii autori, actualizarea potențialului intelectual, dezvoltarea înclinațiilor și capacităților cognitive se realizează în perioada antescolară într-o proporție foarte ridicată, nemaiîntîlnită în etapele următoare de dezvoltare ontogenetică a psihicului. Se constată că aproximativ 50 la sută din dezvoltarea inteligenței se produce pînă la vîrsta de 4 ani și cam 30 la sută între 4 și 8 ani. Prin urmare, dezvoltarea intelectuală maximă are loc la vîrsta antescolară. Chiar dacă aceste date procentuale nu trebuie acceptate în sens absolut, totuși ele atrag atenția educatoarelor asupra necesității de a exercisa și fructifica potențialul creativ al preșcolarului, de a-i forma și dezvolta mișcările eului cognitiv-afectiv-acțional de a-i trasa și genera însușirile personalității în devenire.

În mod unanim se acceptă astăzi ideea că o psihopedagogie preșcolară științific practică în grădiniță devine posibilă numai dacă este în concordanță cu datele psihologiei genetice (care studiază etapele dezvoltării copilului), precum și cu datele educației genetice. Adaptarea influențelor „la mișcarea creșterii, adică progresivă, dinamică și prospectivă, orientată în fiecare etapă către viitor...” constituie obiectul acestei discipline (Debesse, M., p. 7). Educatoarele beneficiază de marele avantaj, deoarece pot aplica metoda principiilor prime, potrivit căreia devine posibilă studierea fenomenelor pedagogice așa cum ele se produc în mod efectiv în grădinițele de copii (Ausubel, D.P., Robinson H.G., p. 37).

Dezvoltarea ontogenetică a psihicului se produce potrivit legităților și principiilor pe care disciplinele mai sus amintite le-au dezvoltat. Cunoașterea și respectarea strictă a acestor legități și principii în practica educației preșcolare este o condiție sine qua non a formării copililor potrivit cu disponibilitățile lor individuale. De aceea, înțelegerea copilăriei înseamnă înțelegerea și facilitarea transformărilor ce survin la vîrsta antescolară. Adultul — inclusiv părintii îndrumați de educatoare — vor putea influența pozitiv pe copil numai dacă știu „de unde pornește” (starea actuală a dezvoltării) și „încotro se îndreaptă” (zonele proximale ale dezvoltării) copilul. Drept urmare, în intervenția lor pedagogică, adulții vor fi ferți să acționeze, așa cum se mai întâmplă, „dincoace” sau „alături” de copil.

Corolarul pedagogic direct al acestui principiu psihogenetic este de a nu forța ritmurile dezvoltării, printr-o accelerare artificială, de altfel neproductivă de îndată ce se fixează obiective formative, se transmite un conținut informațional și se aplică metode de predare-învățare care depășesc posibilitățile reale ale copilului. Această predare-învățare prematură este expresia tipică a discordanței flagrante (denunțată de

numeroși specialiști în problemă), dintre ceea ce dorește adultul și ceea ce poate realiza copilul. Considerată sub aspectul normativelor igienei mintale și al obiectivelor educaționale, învățarea prematură este sterilă, infructuoasă, neeconomică și dăunătoare. Copilul nu poate fi „maturizat” înainte de vreme. A nu ține seamă de acest adevăr echivalează cu faptul de a-l sili pe copil să facă „salturi în gol”, înseamnă a nu-l considera pe copil în el însuși, așa cum este el, fără a-l raporta la „tiparele” adultului. Este cu totul inutil „...să facem apel prea de timpuriu la facultăți sau sentimente a căror prezență presupune experiențe pe care copilul nu le-a putut încă face” (Claparède, Ed., p. 82). Să ne închipuim ce s-ar întâmpla cu un copil „promovat” prematur din grupa preșcolară mică în grupa mijlocie? Sau, la fel, din grupa mijlocie, în grupa mare? În amindouă cazurile, ca și în altele similare, înseamnă să nu ținem seama de „realitatea psihologică a copilului” (Mialaret, G., p. 38); înseamnă a nu ține seama de legea succesiunii genetice, potrivit căreia „Copilul se dezvoltă în mod natural trecînd printr-un număr de etape care se succed în ordine constantă” (Claparède, Ed., p. 72). Iată de ce este atât de important ca educatoarele să-și formeze o imagine cât mai clară și mai precisă despre fiecare copil din grupă; să cunoască stadiile normale de dezvoltare a proceselor psihice intercorelate, implicate în dinamica sociabilizării și umanizării naturii biologice a copilului.

În același timp se cuvine să fie luate în considerare și efectele secundare negative generate de nesocotirea nivelurilor de dezvoltare psihică a copiilor. Ignorarea cunoașterii acestor niveluri minimalizează și poate chiar să anuleze influențele administrate copiilor de către educatoare. Aceasta se întâmplă în variate forme de suprasolicitare: cînd conținutul informațional este supraîncălzit ca volum; cînd predarea dobîndește o cadență accelerată fără a-i da copilului suficient răgaz pentru receptivitate și „gestație mintală”; cînd problemele de rezolvat sînt inaccesibile în raport cu funcțiile cognitive ale preșcolarului; cînd măsurile de disciplinare sînt dure, copilul fiind privat de căldura afectivă în relație cu educatoarea. Toate aceste situații stresante pot să dea naștere la reacții emotiv-impulsive și la atitudini/comportamente dintre cele mai variate pe care educatoarea trebuie să le observe, să și le explice și să le rezolve cu tactul pedagogic necesar. Căci, ce înseamnă „a fi educatoare”? (ca de altfel, pedagog, în genere?).

Realizarea rolului socio-profesional de pedagog derivă din însăși noțiunea de educație. A educa înseamnă a ține seama de natura proprie a copilului, înseamnă a adapta copilul la mediul social adult (iar în grădinițe acest mediu este adaptat la posibilitățile de asimilare ale preșcolarilor); înseamnă a face apel la mijloace, procedee și metode care se întemeiază pe activitatea reală, pe munca spontană bazată pe trebuință și interesul personal al copiilor (Fiaget, J., p. 134). Explicațiile și demonstrațiile educatoarei — fără a le subestima, totuși, rolul — nu au nici pe departe valoarea informativă și formativă, ca și acțiunile proprii ale copilului. El trebuie privit ca o ființă activă, polivalent înzestrată, iar nu ca un „recipient vid” care rămîne, doar, să fie umplut cu informații despre natură, anotimpuri, medii înconjurător, profesii ale adultului etc. Adevărata educație concepe copilul ca pe o entitate vitală, ca pe o valoare în sine, iar nu ca pe un mecanism inert care se pune în mișcare la incitarea unui stimul extern. A educa înseamnă a forma „...un copil pînă ce ajunge om”. Primind sprijinul educatoarei, copilul este în stare „să adauge ceva nou la tipul uman obișnuit”. „Educația nu-l creează pe om, ea îl ajută să se creeze”. (Debesse, M., p. 111-112). Educația devine — în sprijinul acestei concepții — ca însăși creatoare, în măsura în care îi permite copilului să-și cucerească propria personalitate constituită din ansamblul organizat ierarhic, al însușirilor fizice, intelectuale, afective, social-morale și volitiv-caracteriale.

Adoptînd și aplicînd principiile pedagogice creativității, educatoarea nu va reduce activitatea copilului la rolul unui simplu executant, ci îi va asigura libertatea de a fi nu numai „actorul” modelelor oferite spre „copiere — imitare” (ceea ce riscă să ducă la formarea unui individ docil, dependent, lipsit de inițiativă), ci, dimpotrivă, „autorul” propriilor sale gânduri, sentimente și fapte de conduită. Educatoarea va evita să adopte, în relațiile sale cu preșcolarii, o atitudine nonpermisivă, să le pretindă în toate împrejurările o ascultare și o supunere absolute, deoarece acest mod de tratare a copiilor devine un factor frenator al dezvoltării lor psihice multilaterale. Iată de ce devine imperios necesar ca educatoarele să înțeleagă conceptul de dezvoltare a psihicului în ontogeneză și să respecte

cu maximă rigurozitate legitățile acestei dezvoltări.

Dezvoltarea ontogenetică reprezintă un proces unitar, în care putem distinge mai multe forme: biologică / morfologică, biochimică, fiziologică / psihologică și socială, aflate într-o strînsă interdependență funcțională.

Ceea ce deosebește dezvoltarea formelor psihice ale ființei umane în devenire, de alte forme cunoscute ale dezvoltării, constă în faptul că în acest caz avem de-a face cu o formă superior organizată a materiei în mișcare. Psihicul este un produs al creierului, a cărui activitate este declanșată de stimuli externi și interni. Fiind un produs al activității creierului, dezvoltarea proceselor cognitive, afective și volitive ale copilului este legată indisolubil de activitatea sistemului nervos. În plan fiziologic, dezvoltarea reprezintă ansamblul schimbărilor structurale și funcționale în activitatea creierului, de la naștere pînă la maturitate, sub influența condițiilor de mediu. În plan psihologic dezvoltarea constă în formarea proceselor psihice și a trăsăturilor de personalitate, precum și în restructurarea lor la nivelul progresiv-ascendent pe parcursul vîrstelor copilăriei și al celorlalte perioade din viața omului. În plan socio-cultural dezvoltarea echivalează cu dobîndirea de către copil a unor „ansambluri funcționale” constituite din cunoștințe, sentimente social-morale și atitudini / comportamente tipizate, dar tratat individualizat / specific umane. Cele trei planuri ale dezvoltării se intercondiționează reciproc prezentînd, în diferite perioade ale copilăriei, particularități de vîrstă anatomofiziologice, psihologice și socio-culturale bine distincte. Aceste particularități conferă individualității copilului trăsături caracteristice diferențiatoare de la o etapă la alta a dezvoltării. În psihogeneza copilului, fiecare etapă reprezintă un anumit nivel, socialmente condiționat, de dezvoltare, care îl apropie, treptat-treptat, de starea adultă.

Într-un cuvînt: dezvoltarea ontogenetică exprimă devenirea constructiv-transformatoare, succesivă și unitară integrată, bio-psiho-socio-culturală a copilului. Aceasta schimbare progresivă nu se poate însă desfășura normal, dacă copilului nu-i sînt asigurate, în familie și în grădiniță, condiții formative optime — pentru a deveni o individualitate socializată. Declanșarea „forțelor interne”, a potențialului nativ, se produce prin acțiunea influențelor externe, educaționale în speță, mediate prin experiența anterioară de viață a copilului, care constituie o adevărată „ucenicie socială”. Grație acestei ucenicii copilul își cucerește propria personalitate, apropiindu-se tot mai mult de universul socio-cultural al adultului.

Este un fapt unanim acceptat că factorii culturali exercită o influență considerabilă în formarea personalității copilului. Fiecare societate dispune de „modele culturale” pe care copilul le imită, le adoptă și le personalizează, sub îndrumarea adulților (părinți, educatoare etc.). Unii antropologi sociali consideră că membrii „normali” ai societăților diferite își datorează modelele comportamentale, tipul de personalitate „...mult mai puțin genelor decît grădinițelor în care și-au petrecut copilăria” (Linton, R., p. 167-168). Aceste modele au un caracter valoric și prescriptiv: îl învață pe copil ce este „bine” și ce este „rău” și îi trasează calea de urmat pentru a nu devia de la normele social-morale. (Este tocmai ceea ce Programa grădinițelor noastre indică educatoarelor cum să realizeze: I. Scopul și sarcinile educației preșcolare; II. Obiectivele educative pe categorii de activități; III. Planul de învățămînt și IV. Conținutul activității instructiv-educative pe grupe de vîrstă preșcolară.)

Nu trebuie dovedit că un copil care nu a beneficiat la timpul potrivit de influențe psiho-socio-moral-culturale (mai-nutritivă psihologică) se va afla la un nivel de subdezvoltare pedagogică. Pierderile inițiale nu vor putea fi recuperate decît parțial și cu intîrziere, oricît de intensive și susținute ar fi intervențiile ulterioare ale adulților. Pe prim plan apare rolul familiei. Această „celulă socială” poate să ofere „copilului numeroase resurse sau, dimpotrivă, să-l priveze de ele. Ea poate să-i faciliteze accesul la unele domenii sau să-i interzică altele” (Super, D.F., p. 186). Este vorba de domenii de natură diferită: literare, artistice, sociale, tehnice etc. Influența parentală este tonificată și sub aspect afectiv-motivational și social. Sînt cunoscute formele pe care acestea le îmbracă: acceptare sau evitare, încurajare sau blamare, concentrare afectivă sau indiferență și răceală. În orice fel de societate părintii „...pot fi afectuoși sau indiferenți, rigizi sau îngăduitori, un izvor de ajutor și siguranță în relațiile copilului cu cei din afara familiei sau o primejdie suplimentară...” (Linton, R., p. 171-172). Aceleași constatări le notează și alți numeroși autori în ceea ce privește relația dintre părinți și copii și alți membri ai familiei. Cerințele familiei condiționează de timpuriu un anumit model de dezvoltare a individualității copilului. Atmosfera din familie poate fi „caldă” sau „rece”; comportamentul părintilor poate fi exagerat de protector, „de respingere, de neglijare, indiferent sau iubitor” (Super, D.F., p. 451-452). Este important de reținut că toate aceste tipuri de relații interpersonale, în cadrul

familiei, generează la copil un comportament „defensiv” sau „nedefensiv”, orientarea copilului către alte persoane sau evitarea lor, concentrarea asupra propriei persoane sau asupra altora. Reacțiile negative, defavorizante, deformative, de natura celor mai sus amintite, s-ar putea spune că acționează la un nivel subcultural. Deși în fiecare societate relațiile interpersonale dintre membrii familiei sînt în concordanță cu normele statornicite de cultură, totuși, comportamente negative de felul celor mai sus enunțate mai există încă în unele familii. Astfel, există copii doriti sau nedoriti, copii buni și „oi negre”, copii favorizati sau copii supusi unor permanente pedepse, interdicții, suspiciuni și constrîngerii (Linton, R., p. 174). Desigur, dată fiind importanța colaborării grădiniței cu familia, educatoarea este avizată să acorde asistența pedagogică necesară mai ales părintilor care manifestă sentimente, atitudini și comportamente necorespunzătoare față de copii.

Rămîne definitiv stabilit faptul că familia și părintii constituie „unealta educativă directă a societății” (Stern, H.H., p. 21). Influența părintilor este covârșitoare sub aspectul rolului lor în formarea personalității copilului, condiționată de mediul cultural în care trăiește acesta. Comportamentul părintilor se transmite din generație în generație prin modul în care sînt educați copiii în familie. Oricît de perfect ar fi un sistem de educație (inclusiv cel din grădinițele de copii), el rămîne inefficient dacă se izbeste de opoziție sau de indiferență din partea părintilor. Întrucît copilul petrece cea mai mare parte a timpului în familie, efectul educativ va fi deviat, deformat sau chiar anulat în cazul că întîmplînd rezistența părintilor. Grija părintească, dragostea și modelele culturale-comportamentale asigură dezvoltarea psihică sănătoasă a copilului, așa cum vităminele și protejinele sînt necesare creșterii lui fizice. În schimb, atitudinea „glijentă și rău povătuitoare a părintilor, mai ales în familiile dezorganizate, se soldează cu diverse anomalii psihice. Căci „tulburările neurotice sînt «predate» de părinți și «învățate» de copii” (Stern, H.H., p. 17).

Asadar, apare evident faptul că pînă la intrarea copilului în grădiniță nu este permis ca familia să „demisioneze” de la funcția sa pedagogică, ci, dimpotrivă, s-o exercite cu cel mai deplin simț de răspundere. A fi părinte înseamnă a presta funcția de educator. Orice s-ar spune, familia constituie un „grup natural”. Pentru copil se pune problema de „a fi sau a nu fi”, deoarece din momentul nașterii el se află situat în acest grup menit să-i asigure existența materială (hrană, adăpost, securitate etc.) și spirituală culturală (prima educație). În dependență de structura sa, grupul familial exercită asupra copilului o influență multiplă, prin rolurile esențiale ale tatălui, ale mamei și, eventual, ale altor membri inrudiți ai familiei (Wallon, H., p. 652).

În ontogeneza timpurie un rol hotărîtor îl deține relația interpersonală „mama-copilul”. Mama și copilul formează o unitate vitală indisolubilă. Copilul mic nu știe să învețe singur. El are nevoie de un „interpret uman”, de asistența unei persoane adulte. Toate funcțiile psihice, fundamentale pentru dezvoltarea ulterioară se exersează de la naștere prin contactul copilului cu mama lui care îl hrănește și-l îngrijește. Comunicarea mamei cu copilul îmbracă forma gesturilor expresive, a primelor sunete vocale indicative, apoi a denumirii obiectelor etc.

Asadar, comunicarea copilului cu cei din jur asigură dezvoltarea sa psihică și răspunde unei nevoi adînci a ființei umane în devenire. Pe parcursul acestei comunicări copilul învață limba maternă care devine pentru el „...o metodă de informare asupra vieții, un mijloc de a obține ceea ce dorește o modalitate de satisfacere a curiozității nepotolite care-l devorează...” (Penzold, V., Robert, L., p. 236).

Prof. univ. dr. doc. ANATOLIE CHIRCEV

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Ricks, D. F., Personalitate și educație. În: Davitz, J. R. Ball, S., Psihologia procesului educațional, E.D.P., București, 1978.
 Dewey, J., Trei scrieri despre educație, E.D.P., București, 1977.
 Ausubel, D. P., Robinson, F. G., Invățarea în școală. O introducere în psihologia pedagogică, București, E.D.P., 1981.
 Claparède, Ed., Educația funcțională, E.D.P., București, 1973.
 Piaget, J., Nașterea inteligenței la copil, E.D.P., București, 1973.
 Chirceva, A., Dezvoltarea psihicului la copil. În: Roșca Al (red.), Psihologie generală, E.D.P., București, 1976.
 Chirceva, E., Chirceva, A., Grădinița de copii și școala. În: Pedagogia preșcolară, Manual pentru liceele pedagogice de educatoare, E.D.P., București, 1971.
 Stern, H. H., Educarea părinților în lume, E.D.P., București, 1972.
 Wallon, H., Familia și copilul. În: Sociologia franceză contemporană, Antologie întocmită de Aluș, I., Drăgan, I., București, 1971.

PLENARA COMITETULUI UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT, ȘTIINȚĂ, CULTURĂ, POLIGRAFIE, PRESĂ ȘI EDITURI

În ziua de 12 decembrie a.c., la Casa Universitarilor din București, a avut loc Plenara Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, Știință, Cultură, Poligrafie, Presă și Edituri.

La lucrările plenarei au participat tovarăsa Rada Mocanu, adjunct al ministrului educației și învățămîntului și tovarăsa Ioana Soare, adjunct de șef de secție la Consiliul Central al U.G.S.R.

Lucrările Plenarei au fost conduse de prof. Dobrița Țigăran, președinte al Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, Știință, Cultură, Poligrafie, Presă și Edituri.

Pe ordinea de zi a Plenarei au figurat următoarele puncte:

1. Raport cu privire la activitatea desfășurată de organele și organizațiile sindicale pentru aplicarea în viață a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al P.C.R., a orientărilor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, privind îndeplinirea sarcinilor economico-profesionale pe anul 1986 și crearea condițiilor necesare realizării sarcinilor pe anul 1987.

2. Informare cu privire la activitatea de rezolvare a scrisorilor, sesizărilor și audiențelor oamenilor muncii din ramură în anul 1986.

3. Execuția bugetară pe anul 1986 și proiectul de buget pe anul 1987.

4. Aprobarea componenței comisiilor pe probleme și a programelor de activitate ale acestora.

În raportul prezentat, s-a relevat că, acționînd în spiritul hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului, al orientărilor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu și pe baza hotărîrilor Congresului U.G.S.R., oamenii muncii, sindicatele din învățămînt, Știință, Cultură, Poligrafie, Presă și Edituri, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, și-au adus o importantă contribuție la realizarea exemplară a sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate în întrecerea socialistă, a programelor stabilite de conducerea partidului privind pregătirea și perfecționarea forței de muncă, creșterea intensivă a economiei, a eficienței economice, la educarea comunistă, revoluționară a tineretului. Pentru oamenii școlii s-au înregistrat bune rezultate — se precizează în Raport — în realizarea cifrelor de școlarizare, a procentului de promovare pe profiluri și ani de studii, în creșterea calității pregătirii preșcolarilor, a elevilor și studenților și în formarea multilaterală a personalității acestora. Este semnificativ faptul că nivelul de promovare s-a situat la parametri superiori față de anul școlar precedent. Sindicatele din învățămînt și-au orientat, cu precădere, eforturile spre coordonatele perfecționării procesului instructiv-educativ, ale integrării învățămîntului cu cercetare și producție. Sînt menționate în Raport activitatea desfășurată în vederea orientării școlare și profesionale a absolvenților, îndeosebi spre domeniile prioritare ale economiei naționale (acțiunile întreprinse în județele Hunedoara, Gorj, Slatina și Bacău și schimbul de experiență inițiat în județul Prahova), precum și preocupările pentru buna organizare și desfășurare a întrecerii socialiste. S-au făcut referiri și la acțiunea comună a Ministerului Educației și Învățămîntului și Comitetului Uniunii, înscrisă în Festivalul Național „Cîntarea României” sub genericul „Creativitate și eficiență în învățămînt”, care a reușit să atragă, prin eforturile conjugate ale organizațiilor sindicale și organelor colective de con-

ducere din școli, zeci de mii de cadre didactice și specialiști din cele mai diferite domenii.

Pe baza hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului, a măsurilor stabilite de Congresul U.G.S.R. și de Conferința Uniunii, sindicatele din cele nouă sectoare au inițiat acțiuni politice și educative menite să conducă la creșterea eficienței economice, la ridicarea nivelului de cultură profesională și tehnică a oamenilor muncii, la cunoașterea politicii partidului și statului nostru. Comitetul Uniunii — se arată în Raport — a acționat pentru sprijinirea și îndrumarea organizațiilor sindicale în realizarea sarcinilor și atribuțiilor ce le revin. Această activitate a fost orientată, cu precădere, către domeniile economic și profesional.

În continuare, au fost analizate unele deficiențe existente în mobilizarea și implicarea comisiilor județene pentru activitatea sindicatelor din învățămînt, a comitetelor și birourilor de grupă sindicală în asigurarea calității și eficienței tuturor acțiunilor desfășurate, precum și în stilul de muncă al unor organe și organizații sindicale.

La discuții, pe marginea documentelor prezentate, au luat cuvîntul tovarășii: prof. dr. Octavian Stănăsilă, președinte al Sindicatului Institutului Politehnic din București, Constanța Dimitriu, președinte al Sindicatului Învățămînt Bacău, Petre Popa, președinte al Sindicatului „Presă” București, Elena Boancă, președinte al Sindicatului Combinatului Poligrafic „Casa Științei”, Luminia Ursea, președintă a Comisiei pentru activitatea sindicatelor învățămînt din Capitală, Maria Domnu, președinte al Sindicatului Întreprinderii Cinematografice București, Marta Popovici, președinte al Sindicatului de la Muzeul Literaturii Române din București, lector univ. Mariana Rusu, președinte al Sindicatului Universității Cluj-Napoca, Ileana Diaconescu, președinte al Sindicatului Centralei Editoriale București, Nicolae Corjos, regizor, președinte al comisiei sindicale de la Centrala „Româniafilm”, Constantin Cristuțina, președinte al Sindicatului Institutului Politehnic Timișoara, Ion Rodeanu, președinte al Sindicatului Întreprinderii Poligrafice Sibiu și Emil Trif, președinte al comisiei Sindicatelor Învățămînt Sălaj.

Vorbitorii au făcut numeroase aprecieri și propuneri privind realizarea în cele mai bune condiții a sarcinilor politice, economice și profesionale ce revin organelor și organizațiilor sindicale din învățămînt, Congresului al XIII-lea al P.C.R., a indicațiilor și orientărilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Au fost menționate preocupări privind promovarea unui stil de muncă menit să contribuie la perfecționarea activității în consens cu schimbările determinate de revoluția tehnico-științifică contemporană, la creșterea spiritului revoluționar, combativ, și la întărirea climatului de ordine și disciplină în unitățile de învățămînt, știință, cultură, poligrafie, presă și edituri.

Luînd cuvîntul, prof. Rada Mocanu, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, a subliniat că lucrările Plenarei Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, Știință, Cultură, Poligrafie, Presă și Edituri au loc într-o etapă în care toți oamenii muncii sînt mobilizați pentru realizarea sarcinilor planului unic național și a celor rezultate din indicațiile și orientările date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al

partidului, la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. și la Sesiunea a patra a celei de a IX-a legislaturi a Marii Adunări Naționale. Menționînd că în formarea și pregătirea tineretului pentru muncă și viață, învățămîntul dispune de o concepție științifică, unitară, elaborată de secretarul general al partidului, și că beneficiază de îndrumările permanente, pline de grijă stăruitoare, ale tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al Guvernului, Președinte al Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, prof. Rada Mocanu a prezentat preocupările actuale ale Ministerului Educației și Învățămîntului privind creșterea calitativă a nivelului de pregătire a forței de muncă necesare dezvoltării economico-sociale a țării. Se acordă o atenție deosebită însușirii temeinice de către toți elevii a disciplinelor fundamentale, a limbii și literaturii române, a istoriei și geografiei patriei, formării unei gândiri economice, sporirii conținutului formativ și educativ al tuturor obiectelor de învățămînt, realizării unei bune pregătiri profesionale a absolvenților pentru promovarea progresului tehnico-științific în toate domeniile, utilizarea la maximum a capacităților de producție, înfăptuirea noii revoluții agrare, reducerea cheltuielilor de producție. De asemenea, s-a subliniat necesitatea perfecționării activității sindicatelor din învățămînt, a tuturor cadrelor didactice angajate în realizarea a numeroase obiective ale cercetării științifice, în vederea reducerii ciclului cercetare, proiectare, producție.

Tovarăsa Ioana Soare, adjunct de șef de secție la Consiliul Central al U.G.S.R., a apreciat documentele prezentate în Plenară, nivelul ridicat al dezbaterilor, precum și propunerile formulate. Reieșind-se unele sarcini prioritare ale îmbunătățirii muncii sindicale reieșite din hotărîrile Congresului al XIII-lea al partidului și ale Congresului U.G.S.R., s-a cerut tuturor membrilor Comitetului U.S.I.S.C.P.P.E. și tuturor cadrelor care

au răspunderi în munca sindicală să depună întreaga lor capacitate de efort și pricepere, pasiune și dăruire pentru îndeplinirea integrală a producției industriale — globale și nete — și pentru pregătirea și perfecționarea profesională, în vederea îndeplinirii sarcinilor ce le revin în anul 1987.

Supuse la vot, documentele dezbătute au fost aprobate în unanimitate.

În încheierea lucrărilor Plenarei, prof. Dobrița Țigăran, președintele Comitetului U.S.I.S.C.P.P.E., a mulțumit tovarășei prof. Rada Mocanu, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, tovarășei Ioana Soare, adjunct de șef de secție la Consiliul Central al U.G.S.R., tuturor participanților la Plenară. Evidențiînd obiectivele prioritare înscrise în planul de muncă al Comitetului Uniunii pentru trimestrul I al anului viitor: îndrumarea și sprijinirea sindicatelor în vederea mobilizării oamenilor muncii la îndeplinirea sarcinilor economice și profesionale; pregătirea și desfășurarea corespunzătoare a adunărilor generale ale oamenilor muncii; antrenarea sindicatelor la înfăptuirea sarcinilor ce le revin în domeniul social; sprijinirea organizațiilor sindicale în organizarea unor manifestări politico-educative și cultural-artistice, de popularizare și cunoaștere temeinică a sarcinilor izvorite din hotărîrile Congresului al XIII-lea al partidului și îmbunătățirea muncii de îndrumare și sprijinire a organelor și organizațiilor sindicale în vederea promovării unui stil de muncă revoluționar, prof. Dobrița Țigăran a asigurat Plenara că se va acționa, cu hotărîre și operativitate, pentru traducerea acestora în viață.

După încheierea lucrărilor Plenarei s-a desfășurat festivitatea de premiere a realizatorilor filmelor documentare, științifice, de protecția muncii și de circulație, publicitate și de desene animate participanți la concursul „Cupa de Cristal”, înscris în cadrul Festivalului Național „Cîntarea României”.

VIOLETA APOSTOL

„Creativitate și eficiență în învățămînt”

După cum am menționat în numărul anterior al revistei noastre, în perioada 10—29 noiembrie, a avut loc, în București, etapa pe sector a celei de a treia ediții a manifestării metodico-științifice „Creativitate și eficiență în învățămînt”, avînd ca temă: „Educarea patriotică, militantă revoluționară a preșcolarilor și elevilor, căi și mijloace de realizare”. La această manifestare, organizată în cadrul Festivalului Național „Cîntarea României”, pe baza planului elaborat de Ministerul Educației și Învățămîntului și Comitetul Uniunii Sindicatelor din învățămînt, Știință, Cultură, Poligrafie, Presă și Edituri, au participat reprezentanți ai comitetelor de partid ale sectoarelor din Capitală, ai Comitetului Uniunii sindicale de ramură, ai inspectoratului școlar, ai sindicatelor învățămînt din București, directorii de școli și numeroase cadre didactice. În cadrul acțiunii — desfășurate în plen și pe secții — au fost prezentate lucrări (136, la sectorul 1; 163, la sectorul 2; 153, la sectorul 3; 127, la sectorul 4; 110, la sectorul 5; 135, la sectorul 6; 173, la Sectorul Agricol Ilfov), selecționata la etapa de masă. Menționăm cîteva dintre temele acestor lucrări:

SECTORUL 1: „Un temerar, un ideal, o viață: Nicolae Ceaușescu”, (prof. Alexandra Popescu, Liceul Industrial „Grivița Roșie”); „Metode și mijloace de realizare a educației patriotice-revoluționare prin predarea matematicii”, (prof. Gheorghea Jitescu, Școala Nr. 192).

SECTORUL 2: „Valențele formative ale interdisciplinarității, implicațiile filozofiei

în fizică”, (prof. Gabriela Drăguș, Liceul Industrial „Electroaparataj”); „Modalități specifice chimiei pentru integrarea conținutului documentelor Congresului al XIII-lea, a orientărilor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu în procesul instructiv-educativ”, (prof. Daniela Munteanu, Liceul Industrial „Spiru Haret”).

SECTORUL 3: „Cunoașterea vieții și activității tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, mijloc important de educare patriotică-revoluționară a elevilor”, (prof. Gheorghea Iancu, Liceul Industrial „Republica”).

SECTORUL 5: „Forme și metode de cunoaștere a realizărilor obținute în anii construcției socialiste prin predarea învățării chimiei”, (prof. Helga Hagemann, Școala Nr. 143); „Contribuția activității de dirigeanță la educarea materialist-științifică a elevilor, la formarea unei comportări și atitudini înaintate a acestora”, (prof. Georgea Tănăsescu, Liceul de Matematică-Fizică „Gh. Lazăr”).

SECTORUL 6: „Prezentarea unor fapte și evenimente din trecutul de luptă al poporului nostru. Cultivarea sentimentelor de respect și admirație față de istoria poporului român, la preșcolari” (educ. Mª Scarlat, Grădinița Nr. 209).

SECTORUL AGRICOL ILFOV: „Metode și procedee de lucru folosite în orele de compunere în vederea îmbogățirii exprimării orale și scrise a elevilor”, (prof. Atanase Chirea, Școala Nr. 137, Măgurele).

A.V.

Vacanța de iarnă — prilej de educare patriotică, revoluționară a șoimilor patriei, pionierilor și școlarilor

Activitatea educativă din vacanța de iarnă a anului școlar 1986—1987 va urmări transpunerea în viață, prin forme și mijloace specifice Organizației Pionierilor, a sarcinilor reieșite din documentele Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român, precum și a hotărîrilor adoptate de Forumul tinerii generații și de Congresul științei și învățămîntului.

În cadrul activităților politico-educative, desfășurate în perioada vacanței de iarnă cu șoimii patriei, cu pionierii și cu școlarii, se vor dezbate și aprofunda documentele Congresului al XIII-lea al partidului, evidențiîndu-se importanța lor istorică pentru dezvoltarea economico-socială a țării și sarcinile ce revin tinerii generații pentru transpunerea lor în viață.

Se va asigura cunoașterea de către toți copiii a vieții, operii și activității revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președinte al Republicii Socialiste România, personalitate a lumii contemporane, strălucit exemplu de comunist și patriot înflăcărat, care și-a dedicat întreaga viață intereselor poporului, cauzei clasei muncitoare și Partidului Comunist Român, păcii și progresului social în întreaga lume. Va fi reflectată grija permanentă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu pentru crea-

rea celor mai bune condiții materiale și spirituale necesare creșterii, educării și formării multilaterale a tinerii generații. În acest scop, în tabere și cluburi de vacanță se vor realiza dezbateri, expuneri, întîlniri cu activiști de partid și de stat. Tot în această perioadă, se vor organiza ample manifestări dedicate momentelor de mare însemnătate din istoria patriei și a poporului: 68 de ani de la formarea statului național, unitar român, a 39-a aniversare a proclamării Republicii și 128 de ani de la Unirea Principatelor Române.

Sărbătorirea zilelor de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu va constitui un nou prilej pentru pionierii României socialiste de a-și exprima sentimentele de fierbinte dragoste, înaltă prețuire și adîncă recunoștință față de îndrumătorul tinerii generații, prietenul și părintele iubit al tuturor copiilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu, față de tovarăsa Elena Ceaușescu, savant de renume internațională, care aduce o contribuție deosebită la dezvoltarea științei, culturii și învățămîntului românesc modern.

În cadrul activităților politico-educative ce se vor organiza cu pionierii și școlarii, va fi prezentată, pe larg, politica externă a partidului și statului nostru, activitatea

neobosită desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru rezolvarea marilor probleme cu care se confruntă azi omenirea.

O atenție deosebită va fi acordată cunoașterii inițiativelor țării noastre, ale liderilor și conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, vizînd dezarmarea și salvarea păcii, a excepționalei măsuri de a reduce cu 5 la sută armamentele, efectivele și cheltuielile militare.

De asemenea, se va urmări participarea tuturor copiilor la organizarea și realizarea activităților politico-educative, cultural-artistice și sportive turistice din vacanța de iarnă. În toate municipiile, orașele și comunele, în școli și case ale pionierilor și șoimilor patriei vor fi organizate cluburi de vacanță pentru pionierii și școlarii care-și petrec vacanțele în localitățile respective. Programele cluburilor de vacanță vor cuprinde spectacole cultural-artistice, seri de muzică, poezie patriotică și revoluționară, carnavaluri, seri distractive, gale de filme etc. Se vor iniția excursii și drumeții, concursuri la diferite discipline sportive. În cadrul competiției sportive naționale „Daciada” și va avea loc faza finală a expedițiilor „Cutezători”.

În perioada 28 decembrie 1986—4 ianuarie 1987, în școli, grădinițe, creșe și case de copii va avea loc serbarea pomului de iarnă.

În municipiile reședință de județ și în alte orașe — unde există condiții corespunzătoare — se vor organiza, în perioada 23 decembrie 1986—9 ianuarie 1987, orașele ale copiilor. Consiliile municipale și orașenești ale Organizației Pionierilor vor iniția, cu acest prilej, programe artistice, susținute de formații ale pionierilor și șoimilor patriei, în care se vor exprima sentimentele de profundă dragoste și re-

conștință ale tuturor copiilor față de partid, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu, pentru grija permanentă pe care o manifestă față de tînăra generație.

În contextul atît de divers și atrăgător al zilelor de vacanță, taberele de odihnă sau de instruire ocupă un loc important, devenind forme tradiționale de organizare plăcută și odihnitoare a vacanței.

De asemenea, în perioada vacanței cadrele didactice vor desfășura, pe baza unor grafice rigurose întocmite, ore de consultații și meditații care să vină în sprijinul elevilor cu lacune la învățătură.

Valorificînd bogata experiență acumulată de-a lungul anilor, Consiliul Național al Organizației Pionierilor, în colaborare cu Ministerul Educației și Învățămîntului și cu Uniunea Generală a Sindicatelor din România, precum și cu ceilalți factori cu atribuții în organizarea și desfășurarea vacanțelor, și în iarnă aceasta va organiza numeroase tabere de odihnă și instruire. Menționăm cîteva: „Tabăra de instruire a pionierilor, membri ai Consiliului Național al Organizației Pionierilor și consiliilor județene ale Organizației Pionierilor și ai comisiilor de cenzori”, „Gala datinilor și obiceiurilor laice”, „Tabăra de informatică”, „Tabăra «Speranțe olimpice»”.

Avînd în vedere bogata paletă de acțiuni pe care le oferă, vacanța de iarnă a anului școlar 1986—1987, trebuie să constituie pentru consiliile și comandamentele pionieresti un bun prilej de intensificare și perfecționare a activității de educare comunistă, patriotică, revoluționară, a șoimilor patriei, pionierilor și școlarilor.

IULIAN GHITESCU
șef comisie, Consiliul Național al
Organizației Pionierilor

Tradițiile glorioase ale istoriei geto-dacilor

Motto :

„De prin vremuri mulți veniți, începând cu acel oaspe,
Ce din vechi se pomenește, cu Darius a
lui Istaspe...”

Mihai Eminescu

Apartinând, în egală măsură, istoriei universale și celei naționale, evenimentele de la care aniversăm în acest an trecerea a două milenii și jumătate au pentru noi o semnificație deosebită. Pe de o parte, ele au prilejuit prima mențiune despre geți, respectiv geto-daci, în izvoarele scrise, și ne furnizează astfel, alături de mărturia documentelor arheologice, o dovadă incontestabilă a vechimii și autohtoniei strămoșilor îndepărtați ai poporului român. Pe de altă parte, și acest lucru trebuie în chip deosebit subliniat, ele marchează începuturile timpurii ale unei tradiții glorioase ce străbate întreaga noastră istorie și constituie până azi un izvor viu de mândrie patriotică: tradiția luptei pline de sacrificii pentru apărarea pământului străbun, pentru neafirmare, iar în momentele de cumpănă, chiar pentru salvarea ființei neamului.

Istoria pământului românesc este, încă din antichitate, bogată în evenimente care se înscriu pe linia acestei tradiții și care trebuie rememorate în lumina profundei lor semnificații. Numele geților și faima vitejiei lor ce sfida moartea, s-au impus în conștiința lumii antice în împrejurările binecunoscute ale expediției împăratului persan Darius I, din anul 513 î.e.n., consemnate cu grijă pentru autenticitate și detaliu de către Herodot, în cartea a IV-a a Istoriilor sale. „Regele persilor și al pământului întreg”, cum îi plăcea lui Darius să fie numit, pornise în fruntea unei armate imense, pentru acele vremuri, împotriva sciților din stepele de la nordul Mării Negre, cu scopul de a-i anihila pe acești dușmani periculoși ai Imperiului Ahemenid. Cifrele menționate de Herodot: 700.000 soldați și 600 corăbii, sînt desigur exagerate, dar ne dau oricum o idee despre amploarea expediției persane și despre importanța scopului ei strategic. Pornind de la Susa, prin Asia Mică și peste Bosfor, drumul spre Sciția trecea obligatoriu prin regiunile trace ale Peninsulei Balcanice.

„Neamul tracilor — ne spune Herodot — este cel mai numeros din lume, după cel al inzilor. Dacă ar avea un singur cîrmuitor sau dacă tracii s-ar înțelege între ei, el ar fi de nebiruit și cu mult mai puternic decît toate neamurile”. **Părțile istoriei** ne dă aici explicația succesului inițial al expediției lui Darius, care a înaintat nestînjinit prin ținuturile trace de la sud de **Haemus** (Munții Balcani). Despre tracii din împrejurimile orașelor Salmydessus, Apollonia (azi Sopol) și Mesambria (azi Nesebăr), izvorul chiar precizează că „s-au predat lui Darius fără luptă”.

Singurii ce i s-au opus cu arma în mînă au fost geții sud-dunăreni. Indrăzneala lor de a înfrunta colosala putere persană, de a se angaja într-o luptă evident inegală, lipsită de orice șansă, îl apărea istoricului antic drept „nechibzuință”, dar îl provoca în același timp o mare admirație. Afirmînd că geții erau „cei mai viteji și cei mai drepți dintre tracii”, el nu făcea o simplă figură de stil, ci își exprima o convingere. Scriind la cea 80 de ani după evenimentele în discuție, Herodot se făcea ecoul impresiei profunde, durabile, pe care — în ciuda înfringerii — curajul geților o lăsase în conștiința lumii elene, al interesului stîrnit de acest popor nou apărut în scena istorică. Excursul despre credința getică în nemurire și despre Zalmoxis avea tocmai scopul de a explica, în concepția sa, temeiurile neobișnuitei vitejii a geților, ce îl înfruntaseră pe Darius.

În același context istoric, Herodot îi

menționează și pe agatirși, din țara căroră izvora riul Maris (Mureș) și care, în temeiul acestei informații, precum și al datelor arheologice, au fost localizați în Transilvania și, eventual, în Moldova. Cînd, în 514 î.e.n., sciții urmăritorii de perși erau gata să pătrundă pe pămînturile lor, „agatirșii și-au dus oastea la hotare, deci și să-i respingă pe năvălitori”. Considerații de multă dintră cercetătorii moderni drept o populație mixtă traco-iraniană, de origine răsăriteană, agatirșii au jucat probabil un anumit rol în formarea ramurii dace a etnicului geto-dac.

Timp de aproape două secole după expediția lui Darius, mai precis între anii 514 și 339 î.e.n., izvoarele antice nu consemnează evenimente politico-militare semnificative care să se fi petrecut pe teritoriul Daciei. Forțele majore ale spațiului sud-est-european sînt acum, pentru o vreme, sciții și tracii odrisi. Linia de demarcație între cele două puteri era situată pe cursul inferior al Dunării, făcînd ca o parte din teritoriile geto-dace nord-dunărene să se afle sub control scitic, în timp ce acelea de la sud de fluviu depindeau de regatul odris (intemeiat de Teres pe la 480—470 î.e.n.), care își exercita autoritatea, probabil, nu direct, ci prin intermediul unor dinastii geți, dispunînd de un anumit grad de autonomie. Așa se explică faptul că în anul 339 î.e.n., la numai doi ani după cucerirea regatului odrisilor de către regele Filip al II-lea al Macedoniei, izvoarele antice relatează despre un rege al geților dunăreni (**Rex Histriorum**), care se opunea cu armele în mînă încercării sciților, conduși de Atheas, de a pătrunde în Dobrogea.

În anii ce au urmat, politica de extindere a autorității macedonene s-a concretizat într-un șir de expediții militare îndreptate împotriva geților de la nord de Dunăre. În plină ascensiune economicoculturală și politico-militară, aceștia apar pentru întia oară în izvoare în anul 335 î.e.n., făcînd față celebrelor conducători de oști al antichității care a fost Alexandru cel Mare. În 326, armata generalului macedonean Zopyrion este nimicită în ținuturile getice dintre Dunăre și Nistru, iar în anii 300—292 î.e.n., sub conducerea regelui Dromichaite, geții își apără cu succes pămîntul și cetățile rivnute de unul dintre urmașii lui Alexandru cel Mare, regele Thraciei, Lisimah. Eșecul politic expansioniste macedonene se explică înainte de toate prin țaria și dirzenia adversarului, prin progresele făcute de societatea geto-dacilor, care în a doua jumătate a secolului al IV-lea și la începutul secolului al III-lea î.e.n. a cunoscut o remarcabilă dezvoltare.

Mărturie stau, în acest sens, și rezultatele cercetărilor arheologice. Astfel, mormintele princiare de la Peretu, Găvani și Cucuteni, tezaurele de aur și argint de la Craiova și Băiceni, sau coiful de aur de la Poiana-Cotofenești pot fi atribuite unor puternici regi (basilei), de felul lui Dromichaite, și documentează, nemijlocit, o organizare socială și politico-militară stabilă, ierarhizată, a geto-dacilor. În aceeași vreme s-au ridicat numeroase cetăți, fortificate cu șanturi și valuri de pămînt (cu structuri de lemn și piatră), uneori chiar cu ziduri de cărămidă, care reprezentau puncte de apărare și refugiu în caz de război, dar erau totodată și centre politice și productiv-comerciale (de exemplu, Stîncești, Cotnari, Bunești, Brăhășești, în Moldova; Zimnicea, Tinosu, Albești, în Muntenia; Cotofeni, Bizdina, Mărgărești în Oltenia; Mahmudia în Dobrogea). Aceste cetăți, realizate de către și în folosul unor mari comunități geto-dace, au constituit un redutabil sistem defensiv, capabil să stăvilească expansiunea scitică și macedoneană.

Lipsa unor descoperiri similare în interiorul arcului carpatic trebuie pusă, pe de altă parte, pe seama invaziei celtice. În ab-

sența unor mărturii istorice scrise, pătrunderea celților — purtători ai culturii Latene — din bazinul Dunării mijlocii spre Transilvania poate fi urmărită, începînd de pe la mijlocul secolului al IV-lea î.e.n., exclusiv pe baza descoperirilor arheologice. În așezările și necropolele celtice apare însă, într-o anumită proporție, și ceramica locală, arătînd că în cursul secolelor III-II î.e.n. cele două populații, geto-dacii și celții, ajunseseră la relații de conviețuire pașnică, desigur sub hegemonia celor din urmă.

De altă natură au fost relațiile geto-dacilor cu bastarnii, pătrunși în părțile de răsărit ale Daciei după anul 200 î.e.n. Izvoarele antice subliniază caracterul războinic al acestei populații de origine germanică și relatează, chiar în mod expres, despre luptele dintre bastarni și dacii conduși de regele Oroles. Corespunzător, pe plan arheologic, se constată slabe contacte între cultura Poienești-Lukașevka, atribuită noilor veniți, și cultura autohtonă, a cărei dezvoltare a fost evident stînjinită în condițiile istorice date. Că rezistența lui Oroles nu a fost zadarnică o dovedește faptul că răspîndirea monumentelor bastarne se limitează la nordul și centrul spațiului dintre Carpați și Nistru, oprindu-se în fața „graniței” marcate de cetățile și davae-le geto-dace de la Bitca Doamnei (Piatra Neamț), Brad și Răcăuș (jud. Bacău). Tot pe bază arheologică, încetarea locuirii bastarnilor pe teritoriul Moldovei și retragerea lor spre nord se datează pe la mijlocul sec. I î.e.n. și poate fi pusă în legătură cu „creșterea puterii dacilor” sub marea rege Burebista.

Acest fenomen, imortalizat de istoricul antic Trogus Pompeius în lapidaria formulă „incrementa Dacorum per Burobosten regem”, marchează un moment crucial în istoria noastră veche. Supuși secole de-a rîndul, din diferite direcții, unei permanente presiuni și chiar unor invazii externe, geto-dacii ajung acum să constituie un bloc etnic unitar și puternic, cu o organizare politică superioară de tip statal. Sub Burebista, Dacia se întinde în granițele ei maxime, iar geto-dacii se afirmă ca o forță de prim rang pe planul regional și chiar pe cel general-european al antichității. Celții sînt respinși spre apus pînă la Dunărea mijlocie, iar în răsărit cetățile grecești pontice sînt aduse la ascultare, dar la orizont se profilează tot mai amenințătoare expansiunea romană, devenită încă de la sfîrșitul secolului al II-lea î.e.n. o realitate presantă la granițele Daciei. Politica și acțiunile războinice ale lui Burebista au fost în mare măsură inspirate de conștiința pericolului roman, iar urmașii săi (Cotiso, Dicoes, Scorylo și alții rămași anonimi) au mers pe aceeași linie, căutînd să sal-

veze integritatea și neafirmarea Daciei și folosind, după împrejurări, fie în defensivă, fie în ofensivă, mijloacele militare sau cele diplomatice.

Înfruntarea dintre daci și romani avea să cunoască apogeul și apoi deznodămîntul ei dramatic în vremea ultimului rege dac, Decebal, despre care Cassius Dio scria că era „foarte priceput la planurile de război și iscusit în înfăptuirea lor, știind să aleagă prilejul pentru a-l ataca pe dușman și a se retrage la timp”. Războiul său cu împăratul Domitian s-a încheiat în anul 89 e.n. cu o pace care salva ființa regatului dac, chiar dacă el accepta să intre în relații clientelare cu Imperiul și eventual, să-i facă unele concesii teritoriale. Odată cu venirea lui Traian la putere, politica dacică a Imperiului a căpătat însă un țel strategic nou, clar, vizînd înălțarea definitivă a unui pericolos adversar, consolidarea frontierei dunărene și anexarea Daciei, renumită prin bogățiile ei naturale. Pentru Decebal scopul suprem rămînea același: apărarea cu orice preț a țării sale, a existenței libere a poporului și statului dac. În cele două războaie din anii 101—102 și 105—106, oastea romană — cea mai puternică armată a vremii — a biruit cu dificultate și cu prețul unor pierderi considerabile, rezistența înverșunată, eroică a geto-dacilor. Un veritabil simbol al acestui eroism, ce nu și-a pierdut peste veacuri nimic din forța sa pilduitoare, este chiar moartea lui Decebal, care a preferat să-și ia singur viața, decît să urmeze cortegiul învingătorului său la Roma.

Izvoarele scrise și mai ales cele arheologice dovedesc fără dubiu falsitatea teoriei, după care cucerirea romană ar fi dus la dispariția geto-dacilor. Dimpotrivă, ele arată că în regiunile nord-dunărene anexate Imperiului (Transilvania, Banat, Oltenia), autohtonii au constituit majoritatea populației, trăind alături de noii veniți **ex toto orbe Romano**. În granițele noii provincii, Dacia, ca și în Moesia (între Munții Balcani și Dunăre), ei s-au integrat în noul sistem economic și social-politic și s-au romanizat, însușindu-și treptat limba latină și o seamă de elemente ale civilizației romane. În întinsele teritorii rămase în afara acestor granițe, geto-dacii (costobocii, carpici etc.) au dus, în continuare, o existență liberă și au purtat adesea războaie împotriva Imperiului, dar, în același timp, pe calca legăturilor cu frații lor din provincie și a contactelor cu romanii, au intrat și ei în aria de acțiune a procesului de romanizare, de formare a unui nou popor, poporul român.

Dr. MIRCEA BABEȘ
Institutul de Arheologie, Universitatea
din București

Lecții de înalt patriotism

La referendumul păcii și al vieții de la 23 noiembrie, alături de noi, cadrele didactice, și-au exprimat dorința fierbinte de pace și elevii noștri din clasele mari, care au împlinit paisprezece ani, dîndu-și din tot sufletul adeviziunea pentru reducerea cu 5%, de către țara noastră, a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare. A fost o manifestare spontană și însuflețitoare, de dragoste față de patrie și de partid, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, conducătorul iubit, față de tovarășa Elena Ceaușescu, mamă iubită a tinerelor generații, care cu atita competență îndrumă învățămîntul românesc contemporan. De altfel, convingerea mea este că a fi un bun cadru didactic nu înseamnă numai a preda cit mai bine la clasă cunoștințele de specialitate, ci înseamnă, totodată, a aprinde cit mai vie în sufletele copiilor pe care îi educăm și instruiem flacăra unui fierbinte patriotism. Acest lucru îl înțeleg, cu profundă responsabilitate, toți dascălii școlii din Olănești, care se străduiesc prin toate mijloacele să formeze din elevii lor patrioți înflăcărați, gata oricînd să lupte și să se jertfească pentru țară și pentru cauza partidului.

Aniversările republicii și ale partidului, ale istoriei noastre milenare, trezesc

de fiecare dată în noi un amplu ecou. Ele se constituie pentru elevii școlii noastre în tot atitea lecții de înalt patriotism. Am aniversat, în acest an, împreună cu întregul popor, cei 65 de ani glorioși de la fîurirea Partidului Comunist Român. În această toamnă, am aniversat, printr-o suită de manifestări, șase secole de la urcarea pe tron a marelui voievod Mircea, care își doarme somnul de veci la mănăstirea Cozia din județul nostru; iar, de curînd, am celebrat 68 de ani de la marea și definitivă Unire a Transilvaniei cu țara-mamă.

În anul 1987, în care ne pregătăm să înfrîm peste citeva zile, vom avea, de asemenea, aniversări cu adînci rezonanțe istorice: împlinirea a 80 de ani de la marea răscoală din 1907; 110 ani de la războiul din 1877, prin care ne-am dobîndit independența de stat; 40 de ani ai republicii noastre dragi. Vom căuta ca aceste aniversări, scumpe întregului popor, să le transformăm, pentru elevii olăneșteni, în tot atitea lecții de înalt și fierbinte patriotism.

Prof. ANTIGONA HODOROGEA
directoarea Școlii din Olănești,
județul Vâlcea

Aptitudini și aspirații corelate cu necesarul de forță de muncă

(Urmare din pag. a 3-a)

mint de zi), 60 la sută (învățămînt seral) și 42 la sută (la școlile profesionale). A fost necesară și o sesiune în luna august cînd s-a realizat planul integral (cu 1.250 candidați peste plan la zi și 1.869 candidați, peste plan la seral). Situația înscrierilor a confirmat efectele favorabile întreprinse pe linia orientării școlare și profesionale. Așa, de exemplu, dacă la colectarea opțiunilor pentru profilul mecanică se exprimasera 0,68 opțiuni pentru un loc, la înscriere au existat 1,66 elevi pentru un loc. La profilul metalurgie, față de nici o opțiune înregistrată inițial, prin înscriere s-a acoperit integral planul de școlarizare. În continuare, în domeniul orientării școlare și profesionale, ținînd seama de necesarul de muncitori calificați, în perspectivă, ne propunem următoarele: asi-

gurarea permanenței și eficienței acțiunilor de orientare școlară și profesională; realizarea pe verticală a acestei munci, pornind de la copiii preșcolari pînă la absolvenții de liceu a căror evoluție s-o urmărim și în ciclurile superioare de învățămînt sau în producție; creșterea contribuției fiecărui obiect de învățămînt la cunoașterea de către elevi a importanței sociale, a diferitelor profesii, a perspectivelor de modernizare a lor, la dezvoltarea dragostei elevilor față de munca producătoare de valori materiale; intensificarea conlucrării cu centralele și întreprinderile pentru care pregătăm elevii în meserii și profile cum sînt: construcții (construcții structurale și construcții finisori), mecanică (prelucrări prin așchiere, lăcătuș mecanic, turnător formator, sudor, forjor tratamentist, sculer-matrițier), chimie (operator chimist, operator fibre și

fire artificiale), industrie ușoară (filatori țesători, confecționeri încălțămînte și îmbrăcămînte), electrotehnică (electrician, electronist, electromecanic). Vom organiza în fiecare liceu, săptămînal, acțiuni de pregătire suplimentară pentru elevii claselor a VIII-a din școlile cu clasele I—VIII (X) apropiate. Vom elabora un ghid al activităților de orientare școlară și profesională cuprinzînd: tehnici și instrumente de cunoaștere a elevilor; psihoprofesiograme pentru principalele profile și meserii și cu deosebire pentru cele prioritare în economia Capitalei; un îndrumar al desfășurării lectoratelor cu părinții; un îndrumar privind organizarea și desfășurarea vizitelor în întreprinderi; organizarea unor activități demonstrative model, la nivelul Capitalei și al sectoarelor; elaborarea unui studiu privind integrarea în producție a absolvenților treptei I și a II-a de liceu și ai școlilor profesionale; creșterea răspunderii inspectorilor școlari și a directorilor față de activitatea de orientare școlară și profesională căreia urmează să i se asigure în mai mare măsură continuitatea, abordarea multidisciplinară, diferențierea și individualizarea, calitatea și eficiența. Sînt, desigur, încă multe de

făcut pentru a ridica această activitate la nivelul importanței pe care o are viața școlii și a societății. Orientările și îndrumările date recent de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu la Plenara Consiliului Național al Științei și Învățămîntului se constituie pentru noi într-un prețios îndreptar în domeniul muncii de orientare școlară și profesională. De curînd, am primit și planul de muncă al Comisiei Centrale de Orientare Școlară și Profesională pentru anul de învățămînt 1987—1988 care anticipează o serie de măsuri și acțiuni de un real sprijin în activitatea comisiilor existente în Capitală. Dispunem de asemenea de condiții deosebit de favorabile pentru a realiza o creștere substanțială a contribuției școlii, în colaborare cu ceilalți factori educativi, la formarea profesională a unor noi detașamente de muncitori și specialiști, precum și la perfecționarea lor continuă, asigurînd în felul acesta învățămîntului pre-universitar un caracter preponderent formativ și o finalitate socială în acord deplin cu progresul multilateral al economiei, științei și culturii țării noastre.